

กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี
“ห้องนำเสนอ 6”
ณ ห้องเรียน 2043 ชั้น 4 ตึกคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิ : 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณิดา ปิงเมือง
 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นवलนภา จุลสุทธิ
ผู้ดำเนินรายการ : อาจารย์ ดร.อรุณี อินเทพ

ที่	ลำดับ	เวลา	เรื่อง	ผู้นำเสนอ
1.	601	13.00 - 13.20 น.	ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) : กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก	มนัสวรรณ ดั่งประดับ และคณะ
2.	602	13.25 - 13.45 น.	แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี	ธัญญรัตน์ โคตรวันดี และคณะ
3.	603	13.50 - 14.10 น.	ทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา	สุชานุช ฝิวมณี และคณะ
4.	604	14.15 - 14.35 น.	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลป้อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	พิชาพร สิทธิจุ
5.	605	14.40 - 15.00 น.	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่	ผกามาศ คำแอ่ง
6.	606	15.05 - 15.25 น.	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน บ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี	กฤษฎา เมืองราช และคณะ
7.	607	16.00 - 16.20 น.	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุง ตำบลหนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี	ธนพล น้อยสีเหลือง และคณะ



ที่	ลำดับ	เวลา	เรื่อง	ผู้นำเสนอ
8.	609	16.45 – 17.05 น.	มาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน	วัชรพงษ์ เกื้อวงศ์ และคณะ
9.	305	14.40 - 15.00 น.	แรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	มานิตา เรืองนุ้ย และคณะ



ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา (โควิด-19) : กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก

The Economic and Social Impacts From The Pandemic of Coronavirus
Disease (Covid-19) : A Case Study of Merchants in Phitsanulok
Municipality Phitsanulok Province

มนัสวรรณ ดวงประดับ¹ จูติรัตน์ พัดบาง²
ประภัสสร อินทรักษ์³ พัชรภรณ์ กันทับทิม⁴ อเนก สุขดี⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นพ่อค้าแม่ค้าในตลาด 6 แห่งโดยเลือกจากแผงที่ขายดีที่สุดแห่งละ 2 คนรวมทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจส่งผลให้พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่มีรายได้ลดลงเนื่องจากถูกทางราชการการสั่งปิดสถานที่และจำกัดเวลาในการค้าขายประกอบกับสถานการณ์ในประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้ผู้คนไม่กล้าออกมาจับจ่ายใช้สอยรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่เข้มงวดทำให้หลายอาชีพต้องหยุดงานเป็นเวลานานไม่มีกำลังทรัพย์มากพอทำให้การค้าขายขาดทุน สำหรับผลกระทบทางสังคมคือพ่อค้าแม่ค้าไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐบาลตามสมควรและต้องออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมดจึงทำให้มีหนี้เพิ่มพูนรวมไปถึงสุขภาพที่แย่ลงจากการติดเชื้อ ทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเปลี่ยนไปและเกิดกระบวนการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตใหม่โดยการสวมหน้ากากอนามัยและการเว้นระยะห่างทางสังคม

คำสำคัญ : พ่อค้าแม่ค้า; ผลกระทบ; การปรับตัว; โควิด-19,วิถีชีวิตใหม่

¹ นักศึกษาด้านวาริชาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² นักศึกษาด้านวาริชาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ นักศึกษาด้านวาริชาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

⁴ นักศึกษาด้านวาริชาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

⁵ อาจารย์ประจำวาริชาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Corresponding author, E-mail: manatsawan.d@psru.ac.th



Abstract

The objectives of this research were 1) to study the socio-economic impacts of the coronavirus disease (COVID-19) epidemic situation, 2) to study the adaptation to a new way of life after the epidemic situation. Epidemic of Coronavirus Disease (COVID-19), by Case Study of Vendors in Phitsanulok Municipality Phitsanulok Province This research was a qualitative research. The data gathering from key informants who were vendors in 6 markets, selected from 2 best-selling stalls, totaling 12 people, using an interview form. The data were analyzed by content analysis and descriptive analysis was presented.

The research results of the research revealed that the economic impact resulted in the decrease of income of most merchants due to government orders, closure of places and limitation of trading time, together with the situation in countries where the number of infected people was increasing. As a result, people do not dare to go out and spend, including various measures. Strictly causing many professions to stop work for a long time, not enough wealth, causing trading to lose As for the social impact, the merchants do not get proper government remedies and have to pay all their own expenses, resulting in more debt and worse health from the infection. This changes social relationships and creates a process of adaptation to a new way of life by wearing a mask and social distancing.

keywords : Merchant; Impacts; Adaptation; Covid-19,New normal

1. บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เกิดขึ้นครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนในช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยองค์การอนามัยโลกได้มีการตั้งชื่อให้ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่อย่างเป็นทางการว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่กลายเป็นโรคระบาดใหญ่ไปทั่วโลก จากการแพร่ระบาดมีการพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาในประเทศไทยที่ระบาดในจีนแล้วแพร่ระบาดไปตามพื้นที่ต่าง ๆ จนมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อทางสังคม เศรษฐกิจ และการพัฒนาของประเทศ ทำให้ประเทศประสบกับวิกฤตการณ์ครั้งใหญ่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (กรมควบคุมโรค, 2563)

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้หลายพื้นที่ในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นวงกว้าง โดยผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง เช่น เศรษฐกิจ การค้า แหล่งท่องเที่ยว โรงงานอุตสาหกรรม ธุรกิจและกิจการที่ถูกปิดลง มีการเลิกจ้างงาน การลดตำแหน่งหรือเงินเดือน และการปิดพื้นที่การค้าขายชั่วคราว ทำให้หลายครอบครัวขาดรายได้หรือมีรายได้ที่ลดน้อยลงและเกิดความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบแต่ก็ไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้กับทุกครอบครัวได้ สำหรับผลกระทบในทางสังคม คือ ปัญหาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทาง การซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการต่าง ๆ ทำให้มีการรวมตัวกันทางสังคมน้อยลง โลกออนไลน์จึงสำคัญในการติดต่อสื่อสาร เช่น การสนทนาพูดคุยผ่านโซเชียลมีเดียออนไลน์ในหลายช่องทาง



จากผลสำรวจการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ชี้ให้เห็นว่าในด้านสังคมที่ได้รับผลกระทบพบว่าร้อยละ 50 มีความกังวลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร, 2563)

ปัญหาที่เกิดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 รัฐบาลได้ออกมาตรการล็อกดาวน์ คำสั่งให้ปิดสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นการควบคุมสถานการณ์และป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ระบบเศรษฐกิจเกิดการชะลอตัวลงเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนทุกคนเริ่มมีวิถีชีวิตหรือการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นการปรับตัวให้อยู่รอดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นการลดความเสี่ยงทางการสื่อสารทางกาย และเปลี่ยนเป็นการสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยี ซึ่งการใช้เทคโนโลยีหรืออินเทอร์เน็ตในการดำเนินชีวิต การเรียนออนไลน์ การประชุมออนไลน์อยู่บ้าน การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ฯลฯ ถือได้ว่าเป็นการป้องกันตัวเอง คนรอบข้างที่เรารักและผู้อื่นในสังคม การใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตในการทำงานที่บ้าน เรียนออนไลน์ และการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ฯลฯ เป็นการลดจำนวนผู้ติดเชื้อและเป็นแนวทางใหม่ในการปรับตัวในสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก, 2564) และเกิดผลกระทบทางสังคม กล่าวคือ พ่อค้าแม่ค้าไม่ได้รับการเยียวยาและถูกปิดกั้นจากมาตรการของจังหวัด โดยจังหวัดพิษณุโลกได้มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีการจัดตั้งโรงพยาบาลตามมาตรการทางสังคม เช่น การคัดกรอง การจัดระเบียบผู้เข้าใช้บริการตลาดหรือห้างสรรพสินค้า การเว้นระยะห่าง การใส่หน้ากากอนามัย การจำกัดจำนวนคนหรือระยะเวลาในการเปิดทำการและงดเปิดสถานบันเทิง เป็นต้น (คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก, 2564) เพื่อควบคุมสถานการณ์หรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เข้าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและสามารถที่จะกลับมาใช้ชีวิตในแบบเดิมได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลุ่มอาชีพพ่อค้าแม่ค้าที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เพื่อเป็นข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการปรับตัวใหม่ในการดำเนินชีวิตต่อไป โดยผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์และสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อันจะทำให้วิถีชีวิตของประชาชนกลับมาอยู่ในภาวะปกติพร้อมกับปรับตัวเองได้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

2.2 เพื่อศึกษาการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ (New Normal Behavior) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

3. ประโยชน์ของการวิจัย



งานวิจัยฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่พ่อแม่ค้าซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) 1. ข้อมูลในงานวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่พ่อแม่ค้าสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับตัว ทำให้พ่อแม่ค้าสามารถปรับตัวในการประกอบอาชีพและการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ได้นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะ 2. แนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) อันจะส่งผลทำให้วิถีชีวิตของประชาชนกลับเข้าสู่สภาวะปกติพร้อมปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของพ่อแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ พ่อแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ พ่อแม่ค้าที่มีแผงขายดีที่สุดในตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 รวมทั้งหมด 6 เดือน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ เขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เหตุผลที่เลือกศึกษาพื้นที่นี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มากที่สุดในจังหวัดพิษณุโลกและเป็นพื้นที่ที่มีผู้คนมาจับจ่ายใช้สอยซื้ออาหารและข้าวของเครื่องใช้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพื้นที่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกเป็นสำคัญ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ พ่อแม่ค้าในตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก



ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้าตลาดสดจำนวน 6 แห่งในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งหมด 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากพ่อค้าแม่ค้าตลาดสดแห่งละ 2 คนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์โดยมีแบบสัมภาษณ์ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามแบบปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครบตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น

(2) สร้างคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โควิด-19 (โควิด-19) ส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและกลุ่มคนส่วนใหญ่ไม่กล้าจะออกมาซื้อสินค้าด้วยตัวเองแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการซื้อสินค้ามาเป็นแบบออนไลน์แทนมากขึ้น

จากการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้ทราบว่าพ่อค้าแม่ค้าตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์และคณะ (2563) เรื่องผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤติเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจากวิกฤติโควิด-19 นี้ มีเป็นปริมาณมากโดยเฉพาะการตกงานและการลดลงของรายได้อันนำมาสู่ปัญหาอื่น ๆ ในชีวิต และความเครียด รวมทั้งการกลายเป็นคนยากจนทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์เป็นคนยากจนก็ตาม การที่รายได้ลดลงอย่างกะทันหันจึงทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบมีปัญหามากและสอดคล้องกับข้อมูลการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ที่พบว่าตั้งแต่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ขึ้นในประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลออกมาตรการควบคุมโรคที่มีความเข้มงวด เพื่อลดระดับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมาใช้กับประชาชน เช่น การปิดสถานบันเทิงหรือสถานที่ที่โคจรร้านค้า ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รวมทั้งยังมีการกำหนดช่วงเวลาเคอร์ฟิว ส่งผลให้ประเทศมีผู้ติดเชื้อลดลงและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่จากมาตรการของรัฐบาลก็ทำให้ประชาชนบางกลุ่มได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เช่น มีผู้คนตกงานมากขึ้น เศรษฐกิจภายในประเทศแย่งลงและจากผลกระทบทางเศรษฐกิจครั้งนี้ทำให้มีประชาชนมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงขึ้นอีกด้วย

สำหรับแนวทางการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่าการปรับตัวของพ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่เป็นการทำตามมาตรการของทางภาครัฐคือ การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคมและการให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อป้องกันสุขภาพตามสถานการณ์และปัจจุบันพ่อค้าแม่ค้ามีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และมาตรการการป้องกันให้เข้มงวดขึ้นโดยพยายามทำตัวให้เคยชินกับโรคโควิด-19 เพื่อใช้ชีวิตให้เป็นปกติในสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา รุ่งรัตน์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่สวมหน้ากากเพื่อไม่ได้รับเชื้อโควิด-19 โดยใช้หน้ากากอนามัยเป็นประจำ มีการล้างมือด้วยสบู่



ก่อนและหลังปรุงอาหาร มีการพกแอลกอฮอล์เจลและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเว้นระยะห่างว่าเป็นลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะและการเว้นระยะห่างเพื่อช่วยลดโอกาสการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยเหตุนี้ การเว้นระยะห่างในสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญของการใช้ชีวิตในช่วงวิกฤตการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยมีการรักษาระยะห่างเพิ่มมากขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและลดการมีปฏิสัมพันธ์ในการไปในสถานที่สาธารณะและเน้นการทำกิจกรรมที่บ้านมากขึ้น

จากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

นอกจากนี้ สอดคล้องกับข้อมูลการศึกษาของผู้วิจัยเองที่ได้มาจากการลงพื้นที่พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้พ่อค้าแม่ค้าขาดรายได้เป็นจำนวนมาก บางรายต้องถูกกักตัวและปิดร้านจากการสัมผัสผู้คนและมีคนรอบข้างได้รับเชื้อโควิด-19 และยังรวมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งพฤติกรรม การซื้อของลูกค้าที่เปลี่ยนไป และเลือกประหยัดค่าใช้จ่ายจึงทำให้การซื้อขายไม่คึกคักเหมือนที่ผ่านมา ทำให้พ่อค้าแม่ค้ากลายเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มากที่สุดเป็นอันดับต้น ๆ ของทุกอาชีพแต่ก็มีการพยายามปรับตัวให้อยู่รอดให้ได้มากที่สุดกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่จะช่วยให้อยู่รอดจากสถานการณ์ของโรคระบาดในปัจจุบันได้

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

1.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่ถูกปิดสถานที่และมีการให้ระยะเวลาในการค้าขายที่น้อยลงประกอบกับสถานการณ์ในประเทศที่มีผู้ติดเชื้อเพิ่มจำนวนสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้ไม่มีผู้คนออกมาจับจ่ายใช้สอยมากนักรวมถึงมาตรการต่างๆ ที่เข้มงวดที่ทำให้หลายอาชีพต้องหยุดงานเป็นเวลานานไม่มีกำลังทรัพย์มากพอ ผู้คนจึงตัดสินใจเลือกประหยัดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน โดยตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไปเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีพได้ในสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้น ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่ยกมาเสนอต่อไปนี้

“...พ่อค้าแม่ค้าส่วนมากขาดรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขายที่เป็นอาชีพหลักเพราะมาตรการควบคุมจากทางภาครัฐที่มีประกาศล็อกดาวน์ ส่งผลทำให้ต้องถูกปิดสถานที่บริการและสถานที่ประกอบกิจการอื่น ๆ รวมไปถึงตลาดสดเป็นระยะเวลานาน ซึ่งปกติตลาดสดมีการเปิดให้บริการทุกวันแต่พอยอดของการติดเชื้อมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละวัน ทำให้ต้องถูกสั่งปิดตามมาตรการควบคุมจากภาครัฐพ่อค้าแม่ค้าจึงขาดรายได้จากการค้าขายและส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมอื่น” (สัมภาษณ์ นาย ก., 23 พฤษภาคม 2565)

“...เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ผลกระทบทางเศรษฐกิจในด้านกำลังทรัพย์ที่มีผลทำให้ระบบเศรษฐกิจแย่ลงกว่าเดิม เพราะปัญหาที่มาจากโรคส่งผลกับสุขภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้ประชาชนส่วนมากไม่กล้าที่จะออกมาเดินจับจ่ายใช้สอยในตลาดเพราะกลัวการติดเชื้อหรือการแพร่เชื้อ และเนื่องด้วยการบริหารงานของภาครัฐที่บริหารจัดการแย่นี้อาจจากรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของ



เชื้อไวรัสได้ทำให้ระบบเศรษฐกิจปรับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงราคาต้นทุนของการผลิตที่สูงเกินกำลังอัตราการซื้อของพ่อค้าแม่ค้า ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปรับราคาลงของต้นทุนการผลิตเพื่อไม่ให้ขาดทุน เช่น ราคาของวัตถุดิบที่มีการปรับราคาสูงกว่าเดิม” (สัมภาษณ์ นาย ข., 23 พฤษภาคม 2565)

“...จากการขายของหลังจากที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทำให้พ่อค้าแม่ค้าจำเป็นต้องมีการเพิ่มปริมาณหรือวัตถุดิบให้มากขึ้นแต่ยังต้องคงราคาสินค้าเท่าเดิมในการขายแต่ละวันเพราะจำเป็นต้องสร้างยอดขายรายวันไม่ให้ตกหรือต้องการให้คนเข้ามาซื้อเพื่อไม่ให้ขาดทุนในช่วงที่เศรษฐกิจแย่ เพราะประชาชนส่วนมากที่ตกงานในช่วงวิกฤตก็มีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัวจึงจำเป็นต้องปรับเพิ่มปริมาณมากขึ้นเพื่อให้อยู่ได้ในสถานการณ์ช่วงวิกฤต” (สัมภาษณ์ นาย ค., 23 พฤษภาคม 2565)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจต่อพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาการขาดรายได้จากการค้าขายเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลงตามไปด้วย ทำให้จำหน่ายสินค้าไม่ค่อยได้และเกิดการขาดทุนตามมา

1.2 ผลกระทบทางด้านสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของพ่อค้าแม่ค้าตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

พ่อค้าแม่ค้าติดโรคระบาดโควิด-19 จำนวนไม่น้อยและติดในระยะที่แตกต่างกันจึงทำให้หากมีผู้ประกอบการอยู่ในสถานที่เสี่ยงพื้นที่นั้นจำเป็นต้องถูกกักกันและปิดต่อเป็นระยะเวลาานาน จึงทำให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างโดยส่วนใหญ่พ่อค้าแม่ค้าที่ขาดทุนก็ไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐบาลตามสมควรและต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดด้วยตนเอง จึงทำให้มีหนี้สินเพิ่มพูนรวมไปถึงสุขภาพที่แยลงและในเรื่องอื่นๆ ที่เป็นกระทบจากสิ่งนี้ต่อกันมา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่ยกมานำเสนอต่อไปนี้

“...เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้รับผลกระทบจากการถูกปิดตลาด พ่อค้าแม่ค้าบางรายมีการติดโรคระบาดโควิด-19 ก็ไม่สามารถออกมาขายของที่ตลาดได้ ทำให้ตลาดมีการปิดต่อเป็นระยะเวลาานาน และทำให้พ่อค้าแม่ค้าขาดรายได้จากการค้าขายมากพอสมควร” (สัมภาษณ์ นาย ก., 23 พฤษภาคม 2565)

“...เมื่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มากขึ้น ทำให้พ่อค้าแม่ค้ามีผลกระทบด้านสุขภาพ เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าถ้ามีการติดโรคระบาดโควิด-19 แล้ว ทำให้มีอาการเหนื่อยหอบง่าย จึงไม่สามารถออกมาทำการค้าขายได้ ซึ่งพ่อค้าแม่ค้าบางรายไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐ ทำให้ไม่มีเงินไปลงทุนต่อหลังจากการหยุดขายเป็นเวลานาน” (สัมภาษณ์ นาย ข., 23 พฤษภาคม 2565)

“... จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้พ่อค้าแม่ค้าต้องมีการระวังเกี่ยวกับการทำอาหารมาขายให้ลูกค้ามากขึ้น ต้องดูแลรักษาความสะอาดของอาหารที่จะนำมาขาย เพื่อสุขภาพของผู้ซื้อและผู้ขายในตลาด” (สัมภาษณ์ นาย ค., 23 พฤษภาคม 2565)

“...จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จากที่พ่อค้าแม่ค้าเคยตกขายใกล้ชิดกับลูกค้าสัมผัสแบบถูกเนื้อต้องตัว ก็เปลี่ยนมาเป็นการตกขายแบบไม่ถูกเนื้อต้องตัวกัน ทำให้ความสัมพันธ์ของพ่อค้าแม่ค้ากับลูกค้าห่างเหินกันออกไป จากที่เคยมีลูกค้าประจำก็กลับกลายเป็นไม่ค่อยมีลูกค้า เพราะลูกค้ากลัวติดโควิด-19 จากการสัมผัสจากพ่อค้าแม่ค้า” (สัมภาษณ์ นาย ง., 24 พฤษภาคม 2565)



“...ตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้พ่อค้าแม่ค้ามีความกังวลมากขึ้นกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสุขภาพที่กลัวจะติดเชื้อไวรัส การดำเนินชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และการบริโภคอาหารที่ต้องมีการระวังมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์ นาย จ., 24 พฤษภาคม 2565)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ส่งผลกระทบทางด้านสังคมต่อพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก กล่าวคือ พ่อค้าแม่ค้ามีความกังวลเรื่องสุขภาพเกี่ยวกับการพบปะกับผู้ที่มาซื้อสินค้า ความสัมพันธ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ห่างเหินกันมากขึ้น เกิดอาการเครียดได้ง่ายและต้องระมัดระวังเรื่องการบริโภคอาหารและสินค้ามากขึ้น เป็นต้น

6.2 การปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ (New Normal Behavior) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

ผลการวิจัยพบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) 1. ส่งผลทำให้พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่มีการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตใหม่โดยพยายามป้องกันตนเองให้ได้มากที่สุดทั้งการสวมใส่หน้ากากอนามัย พกเจลล้างมือ การเว้นระยะห่าง งดการพูดคุยพบปะสังสรรค์และหาวิธีเข้าถึงตัวผู้คนที่น้อยที่สุด ถึงแม้อาชีพที่ทำอยู่จะหลีกเลี่ยงผู้คนไม่ได้มากนักแต่ก็พยายามหาวิธีที่จะช่วยให้ตนเองสามารถทำมาหากินได้มากที่สุด 2. บางรายอาจเปลี่ยนไปขายในรูปแบบออนไลน์เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ช่องทาง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่ยกมานำเสนอต่อไปนี้

“...เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่มีการปรับตัวให้ชินกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยการป้องกันตัวเอง เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง พกเจลแอลกอฮอล์ และดูแลตัวเองจากการพบปะผู้คนในตลาดสด” (สัมภาษณ์ นาย ก., 23 พฤษภาคม 2565)

“...เมื่อมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 รัฐบาลได้ออกมาตรการล็อกดาวน์ มีการปิดตลาดทำให้รายได้จากการค้าขายในตลาดสดลดลงอย่างเห็นได้ชัด พ่อค้าแม่ค้าบางส่วนจึงหันมาทำการค้าขายในรูปแบบของออนไลน์ แทนการค้าขายหน้าร้าน แต่อาจจะเป็นส่วนน้อยของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดสด” (สัมภาษณ์ นาย ข., 24 พฤษภาคม 2565)

“...จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้รายได้จากการขายของพ่อค้าแม่ค้าลดน้อยลง แต่รายจ่ายมีเท่าเดิม หรืออาจจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการลดต้นทุนของสินค้าที่นำมาขาย โดยการหาแหล่งสินค้าที่มีต้นทุนต่ำกว่าเดิมแต่มีคุณภาพเท่าเดิม” (สัมภาษณ์ นาย ค., 24 พฤษภาคม 2565)

“... ตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้มีการปรับตัวตามมาตรการที่รัฐกำหนดและรักษา ระยะห่าง เพื่อป้องกันตัวเองจากการแพร่ระบาดของโรค” (สัมภาษณ์ นาย ง., 24 พฤษภาคม 2565)

“...เมื่อมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ป้องกันตัวเอง รักษา ระยะห่าง สวมใส่หน้ากากอนามัย พกเจลแอลกอฮอล์ และทำความสะอาดมือทุกครั้งสัมผัสสิ่งของ เมื่อป่วยก็หายมารักษาที่บ้าน” “... ตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้มีการปรับตัวตามมาตรการที่รัฐกำหนดและรักษา ระยะห่าง เพื่อป้องกันตัวเองจากการแพร่ระบาดของโรค” (สัมภาษณ์ นาย จ., 24 พฤษภาคม 2565)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่าพ่อค้าแม่ค้าพยายามปรับตัวตามมาตรการของภาครัฐและปรับตัวตามสถานการณ์จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พยายามปฏิบัติตัวให้เคยชินกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีการป้องกันตัวเองจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั้ง



การสวมหน้ากากอนามัย พกเจลล้างมือ และหาช่องทางใหม่ในการค้าขาย เช่น การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นต้น

7. อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำเสนอ ดังต่อไปนี้

หลังจากที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีผลกระทบที่เกิดขึ้นอยู่หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการถูกจำกัดพื้นที่การค้าขาย คือ การที่ตลาดถูกปิดให้บริการจากมาตรการล็อกดาวน์ที่ส่งผลทำให้พ่อค้าแม่ค้าประสบกับปัญหาการว่างงานและส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองรับ ทำให้แต่ละครอบครัวขาดรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก รวมถึงสภาพสังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เกิดภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและกลุ่มคนส่วนใหญ่ไม่กล้าจะออกมาซื้อสินค้าด้วยตัวเองแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการซื้อสินค้ามาเป็นรูปแบบออนไลน์แทนมากขึ้น

จากการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้ทราบว่าพ่อค้าแม่ค้าตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์และคณะ (2563) เรื่องผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤติเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจากวิกฤติโควิด-19 นี้ มีเป็นปริมาณมากโดยเฉพาะการตกงานและการลดลงของรายได้อันนำมาสู่ปัญหาอื่น ๆ ในชีวิต และความเครียด รวมทั้งการกลายเป็นคนยากจนทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์เป็นคนยากจนก็ตาม การที่รายได้ลดลงอย่างกะทันหันจึงทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบมีปัญหามากและสอดคล้องกับข้อมูลการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ที่พบว่าตั้งแต่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ขึ้นในประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลออกมาตรการควบคุมโรคที่มีความเข้มงวด เพื่อลดระดับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มาตรการต่างๆที่รัฐบาลออกมาใช้กับประชาชน เช่น การปิดสถานบันเทิงหรือสถานที่ที่โคจรร้านค้า ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รวมทั้งยังมีการกำหนดช่วงเวลาเคอร์ฟิว ส่งผลให้ประเทศมีผู้ติดเชื้อลดลงและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่จากมาตรการของรัฐบาลก็ทำให้ประชาชนบางกลุ่มได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เช่น มีผู้คนตกงานมากขึ้น เศรษฐกิจภายในประเทศแย่งและจากผลกระทบทางเศรษฐกิจครั้งนี้ทำให้มีประชาชนมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงขึ้นอีกด้วย

สำหรับแนวทางการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่าการปรับตัวของพ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่เป็นการทำตามมาตรการของทางภาครัฐคือ การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคมและการให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อป้องกันสุขภาพตามสถานการณ์และปัจจุบันพ่อค้าแม่ค้ามีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และมาตรการการป้องกันให้เข้มงวดขึ้นโดยพยายามทำตัวให้เคยชินกับโรคโควิด-19 เพื่อใช้ชีวิตให้เป็นปกติในสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา รุ่งรัตน์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วน



ใหญ่สวมหน้ากากเพื่อไม่ได้รับเชื้อโควิด-19 โดยใช้หน้ากากอนามัยเป็นประจำ มีการล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหาร มีการพกแอลกอฮอล์เจลและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเว้นระยะห่างว่าเป็นลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะและการเว้นระยะห่างเพื่อช่วยลดโอกาสการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยเหตุนี้ การเว้นระยะห่างในสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญของการใช้ชีวิตในช่วงวิกฤตการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยมีการรักษาระยะห่างเพิ่มมากขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและลดการมีปฏิสัมพันธ์ในการไปในสถานที่สาธารณะและเน้นการทำกิจกรรมที่บ้านมากขึ้น

จากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษาพ่อค้าแม่ค้าในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

นอกจากนี้ สอดคล้องกับข้อมูลการศึกษาของผู้วิจัยเองที่ได้มาจากการลงพื้นที่พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้พ่อค้าแม่ค้าขาดรายได้เป็นจำนวนมาก บางรายต้องถูกกักตัวและปิดร้านจากการสัมผัสผู้คนและมีคนรอบข้างได้รับเชื้อโควิด-19 และยังรวมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งพฤติกรรม การซื้อของลูกค้าที่เปลี่ยนไป และเลือกประหยัดค่าใช้จ่ายจึงทำให้การซื้อขายไม่คึกคักเหมือนที่ผ่านมา ทำให้พ่อค้าแม่ค้ากลายเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มากที่สุดเป็นอันดับต้นๆ ของทุกอาชีพแต่ก็มีการพยายามปรับตัวให้อยู่รอดให้ได้มากที่สุดกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่จะช่วยให้อยู่รอดจากสถานการณ์ของโรคระบาดในปัจจุบันได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ภาครัฐควรผ่อนปรนมาตรการบางข้อเพื่อให้เอื้อต่อการค้าขายสินค้าและบริการของพ่อค้าแม่ค้าและควรจัดหางบประมาณเพื่อให้การเยียวยาหรือช่วยเหลือกลุ่มอาชีพพ่อค้าแม่ค้า สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสังคม กล่าวคือ ภาครัฐควรปรับลดระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการล็อกดาวน์และควรจัดหาพื้นที่ในการรองรับการค้าขายให้แก่พ่อค้าแม่ค้าและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ กล่าวคือ ประชาชนควรปรับตัวให้เข้าสถานการณ์เพื่อที่จะกลับมาใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติและภาครัฐควรมีจุดตรวจคัดกรองสำหรับผู้เข้ามาใช้บริการอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อค้าแม่ค้าตลาดสดในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
2. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาใช้บริการในตลาดสดและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)



9. บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2563). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2565, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). *กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19*. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/2099>.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก. (2564). *สถานการณ์ COVID-19 จังหวัดพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.plkhealth.go.th>
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ และคณะ (2563). *ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤตเศรษฐกิจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.phuket.dop.go.th/download/knowledge/th1611129513-133_0.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *การสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.ittdashboard.nso.go.th/covid19survey.php>.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ. (2563). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2565, จาก <https://wb.yru.ac.th/bitstream/yr/5389/1/3>.



แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่
อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

The Guidelines for Solving a Problem of People's Poverty Case Study of
Ban Tha Li, Tha Li Sub-District, Kumphawapi District, Udon Thani
Province

ธัญญรัตน์ โคตรวันดี¹, นัทรี นันทะกุล², ศลิษา พาชื่น³,
ศรัณย์ เจริญศิริ⁴ และณิศรา ประดิษฐ์ด้วง⁵

Thanyarat Khotwandee, Nattharee Nanthakul, Salisa Pachuan

Saran Charoensiri and Nisara Praditduang

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยใน หมู่ 4 และหมู่ 14 ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาโดยอาศัยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ตามแนวทางการแก้ไขปัญหและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน อยู่ในระดับมาก

และแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในความคิดเห็นของประชาชน ตำบลท่าลี่ คือ ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการมีอาชีพ เพื่อให้คนในชุมชนและครัวเรือนยากจนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพพร้อมกัน เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัญหาความยากจน; กุมภวาปี; อุดรธานี

¹นักศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²นักศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³นักศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁵อาจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Corresponding author, E-mail: saran.ch@udru.ac.th



Abstract

Two main objectives of the research were 1) to study the guidelines for solving a problem of people's poverty case study of Ban Tha Li, Tha Li Sub-District, Kumphawapi District, Udon Thani Province, 2) to suggest guidelines for solving a problem of people's poverty case study of Ban Tha Li, Tha Li Sub-District, Kumphawapi District, Udon Thani Province. This research is a quantitative research with the sample group is people who live in Tha Li Village, Moo 4 And Ban Tha Lee, Moo 14, Tha Li Sub-District, Kumphawapi District, Udon Thani Province. The tools used to collect data were questionnaires and statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation. According to the research results, it was found that the solution to poverty problems in Ban Tha Li, Tha Li Sub-District, Kumphawapi District Udon Thani Province when considered based on the 5 elements according to the approach to solving problems and sustainable development of people of all generations of the center for the eradication of poverty and sustainable development of people of all ages according to the sufficiency economy philosophy. It was found that the general public had opinions on the approach to solving poverty problems. At a high level when classified by aspect, it was found that the quality of life with an average score is 3.50 (s.d=0.73), followed by health status with an average is 3.48 (s.d=0.76) and the least is access to government services have an average is 3.27 (s.d=0.76).

The suggestion from the research is that community leaders and community members should promote and develop careers. For people in communities and poor households to learn about career development together which is a way to strengthen good relations between each other This will lead to sustainable solutions to poverty problems in the future.

Keyword: Poverty; Kumphawapi; Udon Thani

1. บทนำ

ปัญหาความยากจนนับเป็นปัญหาที่สำคัญในอันดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งเป็นทั้งปัญหาเชิงระบบและเชิงโครงสร้างที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน แม้ว่าทุกรัฐบาลได้พยายามที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนโดยมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ดำเนินการขจัดปัญหาความยากจนให้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งประเทศ แต่รูปแบบในการบริหารจัดการทั้งแผนงานโครงการงบประมาณต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงาน ยังแยกกันดำเนินการ ต่างคนต่างทำ จึงทำให้การดำเนินงานขจัดปัญหาความยากจนขาดพลังในการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาและประชาชนยังคงไม่ได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างไม่เต็มที่ อีกทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่นั้นถือได้ว่าประชาชนเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจปัญหานั้นมากที่สุดและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง จึงเห็นควรให้ประชาชนเป็นผู้แก้ไขปัญหาของตนเองโดยมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือ (พาริชาร์ สมะมะ, 2558: 1) ซึ่งจากสถิติของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้กล่าวถึง สถานการณ์ความยากจนในปี พ.ศ. 2563 พบว่า สัดส่วนคนจนที่พิจารณาจากเส้นความยากจน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.24 ในปี พ.ศ. 2562 เป็นร้อยละ 6.84 ในปี พ.ศ. 2563 หรือมี



คนจนจำนวน 4.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 4.3 ล้านคน ในปีก่อนหน้า ซึ่งเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่กระทบต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานอย่างรุนแรง ซึ่งรัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาที่ได้ดำเนินการตลอดช่วงระยะเวลาของผลกระทบ อาทิ โครงการเราไม่ทิ้งกัน (ช่วยเหลือเงินชดเชยรายได้กลุ่มอาชีพอิสระ เกษตรกร และผู้ประกันตนมาตรา 39 และ มาตรา 40 คนละ 5,000 บาท รวม 3 เดือน) การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กแรกเกิด อายุ 0-6 ปี ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชรา ผู้ที่มีบัตรคนพิการ โดยช่วยเหลือเงินเยียวยาคนละ 1,000 บาท จำนวน 3 เดือน เป็นต้น ซึ่งทำให้โดยเฉลี่ยประชาชนได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ ตลอดทั้งปีที่ 13,473 บาทต่อคนต่อปี หรือ โดยเฉลี่ยประมาณ 1,123 บาทต่อคนต่อเดือน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 ของเส้นความยากจน ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีความสามารถในการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2563: 1)

สำหรับจังหวัดอุดรธานี มีผลความก้าวหน้าในการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) จำนวน 12,870 ครั้วเรือน ต่อ 21,238 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51 ยังไม่ได้สำรวจ 15,693 คน ต่อ 8,712 คน คิดเป็นร้อยละ 42.49 ซึ่งมีผลการดำเนินการสำรวจและบันทึกข้อมูลเป็นลำดับที่ 8 ของประเทศ โดยพบว่า จังหวัดอุดรธานี มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นความยากจน และเส้นเกือบจนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ครัวเรือนประมาณกว่าร้อยละ 40 ของจังหวัดอุดรธานี ยังมีรายได้ต่ำกว่าหรือใกล้เคียงกับเส้นความยากจนและเส้นเกือบจน (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี, 2565: 65) นอกจากนี้ยังพบว่า มีอำเภอที่ประสบปัญหาความยากจนมากที่สุดใน ปี พ.ศ. 2565 คือ อำเภอกุมภวาปี โดยมีตำบลที่ประสบปัญหาความยากจนมากที่สุด ได้แก่ ตำบลท่าลี่ (ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า, 2565; สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรธานี, 2565: 1) ขณะที่หมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบไปด้วย 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านท่าลี่ หมู่ 14 และหมู่บ้านท่าลี่ หมู่ 4 มีประชากรทั้งหมด 1,463 คน และจำนวนครัวเรือน 386 ครัวเรือน ประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม อาทิ ปลูกข้าว มันสำปะหลัง อ้อยและยางพารา ซึ่งจากการสำรวจในเบื้องต้น พบว่า ประชากรไม่มีการวางแผนในการดำเนินงาน ขาดแหล่งเงินทุนในการทำกิจการและประกอบอาชีพ โดยผลผลิตทางการเกษตรราคายังตกต่ำ ระยะทางในการขนส่งผลผลิตไกลจากแหล่งรับซื้อ ค่าแรงต่ำ ค่าครองชีพสูงและขาดแคลนการจ้างงาน อีกทั้งประชาชนในหมู่บ้านบางรายมีที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคง ยังต้องอาศัยกับญาติหรือปลูกบ้านบนที่ดินของคนอื่น นอกจากนี้เด็กและผู้สูงอายุบางครอบครัว ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังและรับภาระในการดูแลเด็ก อีกทั้งผู้พิการไม่ได้รับการช่วยเหลือในการดำรงชีวิต จึงทำให้บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ประสบปัญหาความยากจน ทั้งในด้านอาชีพและด้านการดำรงชีวิต โดยที่ผ่านมามีการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาความยากจนโดยมีการมุ่งเน้นการเสริมสร้างให้ตัวบุคคลและชุมชนท้องถิ่นมีการพึ่งพาตัวเองในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้มีรายได้เพียงพอในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน และมุ่งส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดและปฏิบัติในการแก้ปัญหาความยากจนของหมู่บ้านท่าลี่ให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป (เดือน แสงภักดี, 2565: สัมภาษณ์)

จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของ



ประชาชนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อื่นๆต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- 2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ของการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- 3.2 ประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ได้นำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

- 4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ หมู่บ้าน และตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนแบ่งออกเป็น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสถานะทางสุขภาพ ด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ
- 4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ หมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- 4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านท่าลี่หมู่ 4 และบ้านท่าลี่หมู่ 14 ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,463 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 314 คน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่ บ้านท่าลี่หมู่ 4 และ บ้านท่าลี่หมู่ 14 ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1,463 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในพื้นที่ บ้านท่าลี่หมู่ 4 และบ้านท่าลี่หมู่ 14 ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 314 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการสุ่มแบบบังเอิญ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตรของ Yamane



5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสถานะทางสุขภาพ ด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ เป็นแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) คณะผู้วิจัยขออนุญาต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 14 บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เพื่อเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) คณะผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 14 บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

(3) จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 314 ชุด โดยมีชุดแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 314 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของประชาชน รายได้ของประชาชน และหมู่บ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ขณะที่ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน และด้านการเข้าถึงบริการของภาครัฐ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

6. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตหมู่บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หมู่บ้านท่าลี่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสงเคราะห์ และกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ รัฐบาลมีโครงการประกันรายได้เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร เช่น โครงการประกันรายได้มันสำปะหลัง ข้าว อ้อยและยางพารา และลำดับสุดท้าย คือ ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต



ด้านการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้กู้ยืมเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่มีโอกาสได้รับการศึกษา เช่น โครงการเรียนฟรี 15 ปี และลำดับสุดท้าย คือ มีหมู่บ้านท่าลี่มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน

ด้านสถานะทางสุขภาพ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ให้กับประชาชน เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 และการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ข้าราชการมีนโยบายในการช่วยเหลือการรักษาพยาบาล เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และลำดับสุดท้าย คือ มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่

ด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หน่วยงานรัฐเข้ามาปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่เสมอเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประชาชนในหมู่บ้านมีหน่วยงานรัฐเข้ามาจัดหาที่พักพิงชั่วคราวให้แก่ผู้ไร้ที่พึ่งและผู้สูงอายุ และลำดับสุดท้าย คือ ประชาชนในหมู่บ้านมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต

ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ในมาตรการช่วยเหลือของรัฐ ผ่านทางโทรทัศน์ และผ่านเสียงตามสายโดยผู้นำชุมชนเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประชาชนได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามนโยบายของรัฐบาล และลำดับสุดท้าย คือ ข้อประชาชนได้รับบริการรถขนส่งสาธารณะที่มีความสะดวกในการเดินทาง

ตอนที่ 2 จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอภูมโนภาวปี จังหวัดอุดรธานี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการมีอาชีพ เพื่อให้คนในชุมชนและครัวเรือนยากจนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพร่วมกัน อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ยั่งยืนที่สุด

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ ควรเพิ่มความปลอดภัยในการสัญจรให้กับผู้ที่ใช้รถใช้ถนนในเวลากลางคืน เช่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ควรเข้ามาดำเนินการบริการสาธารณะให้ประชาชนภายในชุมชนด้วยการเพิ่มไฟฟ้าส่องสว่าง เพื่อให้ผู้ขับขี่มีทัศนวิสัยในการมองเห็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(3) หน่วยงานรัฐควรเข้ามาปรับปรุงความสะอาดของน้ำ สำหรับอุปโภคและบริโภคภายในชุมชน อีกทั้งแก้ไขเรื่องท่อระบายน้ำภายในชุมชนที่ส่งกลิ่นเหม็น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาบทบาทของประชาชนในชุมชนต่อการพัฒนาอาชีพ เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงต่อไป

(2) ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการบริการสาธารณะในการพัฒนาชุมชน เพื่อที่จะได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนต่อไป



7. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 (S.D=0.73) ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หมู่บ้านท่าลี่มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสงเคราะห์ และกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ รัฐบาลมีโครงการประกันรายได้เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร เช่น โครงการประกันรายได้มันสำปะหลัง ข้าว อ้อยและยางพารา และน้อยที่สุด คือ ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ ซึ่งปัญหาที่พบในพื้นที่ประชาชนยังมีความต้องการพัฒนาด้านการมีอาชีพ มีงานประจำในหมู่บ้านเพื่อหารายได้เสริมมาสร้างอาชีพภายในหมู่บ้าน เช่น สินค้า OTOP เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ประชาชนมีการประกอบอาชีพทางเกษตรและมีที่ดินทำกิน โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีการปลูกมันสำปะหลัง ข้าว อ้อย และยางพารา โดยมีหน่วยงานรัฐเข้ามาให้ความรู้และความช่วยเหลือเกษตรกรภายในชุมชน เช่น โครงการประกันรายได้ของรัฐเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง ข้าว อ้อย และยางพารา โดยยังมีธนาคารเพื่อการเกษตรเข้ามาให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ภายในหมู่บ้าน ยังมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชนในการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศนีย์ พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะ. (2557). ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือน กรณีศึกษา : ครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาความยากจนระดับครัวเรือน 2) สร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือน กรณีศึกษา : ครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 ครัวเรือน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง "เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุความยากจนในระดับครัวเรือน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ร่วมกับผลการวิเคราะห์ศักยภาพครัวเรือนยากจน เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือนผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของความยากจนระดับครัวเรือน เรียงลำดับตามความสำคัญ คือ ไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพ ครัวเรือนมีรายได้น้อย รายได้ไม่แน่นอน รายจ่ายมากกว่ารายได้ สมาชิกในครัวเรือนมีปัญหาสุขภาพไม่แข็งแรง ผู้สูงอายุ พิกัด ป่วยเรื้อรัง ไม่มีเงินออม สมาชิกในครัวเรือน ต่างมีหนี้สิน สมาชิกในครัวเรือนขาดทักษะ ความรู้ในการประกอบอาชีพ ครัวเรือนไม่มีที่ดินทำกินหรือเช่าที่ดินทำกิน มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมาก ครัวเรือนมีอาชีพไม่แน่นอนรับจ้างรายวัน และครัวเรือนไม่มีสมาชิกที่สามารถประกอบอาชีพได้ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ตัวชี้วัด เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ 6 แผนงาน 14 โครงการ

ด้านการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้กู้ยืมเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประชาชนในหมู่บ้านท่าลี่มีโอกาสได้รับการศึกษา เช่น โครงการเรียนฟรี 15 ปี และน้อยที่สุด คือ มีหมู่บ้านท่าลี่มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน ทั้งนี้ เป็นการที่ประชาชนในหมู่บ้าน



มีโอกาสนในการเข้าถึงการศึกษา โดยมีโรงเรียนที่รองรับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีนโยบายของรัฐเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เช่น โครงการเรียนฟรี 15 และมีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา อีกทั้งยังมีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้กับประชาชนใน นอกจากนี้ จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ ซึ่งปัญหาที่พบในพื้นที่ประชาชนยังมีความต้องการลดดอกเบี้ยการกู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้โอกาสทางการศึกษาประชาชนหรือเด็กนักเรียนให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภา อินทร์มณี. (2542). คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : กรณีศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ชนบทยากจนของจังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของความสำเร็จที่มีต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในพื้นที่ยากจนของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาอยู่ในสนามนาน 11 เดือน โดยเข้าไปศึกษาชุมชนและโรงเรียน การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านไม่มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเนื่องจากการขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น การขาดสื่อการเรียนการสอนทำให้มีการสอนไม่เต็มที่ ไม่เต็มหลักสูตรและเวลาส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กนักเรียน เด็กในชุมชนถูกปล่อยประละเลยและขาดการเข้าถึงบริการพื้นฐานของภาครัฐ เช่น กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา บริการรถรับส่งสาธารณะที่มีภูมิสำเนาที่ห่างไกลจากโรงเรียน

ด้านสถานะทางสุขภาพ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ให้กับประชาชน เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 และการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ข้าราชการมีนโยบายในการช่วยเหลือการรักษาพยาบาล เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และน้อยที่สุด คือ มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนในหมู่บ้านเท่าที่ ทั้งนี้ การที่รัฐมีนโยบายมีการช่วยเหลือประชาชนในการรักษาพยาบาล เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค อีกทั้งมีการจัดให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้มาให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ และมีการตรวจสุขภาพประจำปี นอกจากนี้หน่วยงานรัฐยังมีการจัดหน่วยแพทย์ เพื่อดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด -19 การฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ และยังมีบริการรับส่งผู้ป่วยโดยรถ Ambulance ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยะดา ภัคดีอำนาจ. (2557) แนวทางการแก้ไขความยากจนในการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขความยากจนในการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง จากแผนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ รายงานผลการจัดสวัสดิการรายได้แก่ผู้สูงอายุแผนงานด้านที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ แผนงานด้านกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุ แผนงานการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ แผนงานส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ระดับการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ ที่จะทำให้ผ่านเกณฑ์ได้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง จะต้องดำเนินการกิจกรรมเพิ่มเติม คือ มีการจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ การบริการตรวจสุขภาพประจำปีที่บ้าน การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนหรือไม่มีบ้าน การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ การให้มีที่พักอาศัยแก่ผู้



ที่มีปัญหาสุขภาพ การจัดให้มีที่พักแก่ผู้รับการรักษาในสถานพยาบาล การจัดให้มีศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ การจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งจะสามารถประหยัดงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตองและจะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนตำบลกาตอง ต่อไป

ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ในมาตรการช่วยเหลือของรัฐ ผ่านทางโทรทัศน์ และผ่านเสียงตามสายโดยผู้นำชุมชนเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประชาชนได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามนโยบายของรัฐบาล และน้อยที่สุด คือ ข้อประชาชนได้รับบริการรถขนส่งสาธารณะที่มีความสะดวกในการเดินทาง ทั้งนี้ การที่ผู้นำหมู่บ้านมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านเสียงตามสาย และโทรทัศน์ในการจัดทำบริการภาครัฐในมาตรการช่วยเหลือของรัฐ เช่น ประชาชนมีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อลดภาระของประชาชน ทั้งการซื้อสินค้าและการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชน ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า ท่อระบายน้ำ ถนนภายในชุมชน บริการรถขนส่งสาธารณะที่มีความสะดวกในการเดินทางและนอกจากนี้ยังมีการจัดบริการช่องทางร้องทุกข์ให้กับประชาชนในการป้องกันกรเกิดอาชญากรรมได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเพชร ชัยศร. (2557) รูปแบบและกระบวนการลดภาวะความยากจนของผู้เข้าไม่ถึงโอกาสในสังคมชนบทภาคเหนือตอนบน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะความยากจน ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะความยากจน รูปแบบและกระบวนการลดภาวะความยากจน และกำหนดยุทธศาสตร์การนำรูปแบบและกระบวนการ ไปใช้ลดภาวะความยากจนของผู้เข้าไม่ถึงโอกาสในสังคมชนบทภาคเหนือตอนบน การศึกษาเชิงปริมาณ มีประชากรเป็นผู้เข้าไม่ถึงโอกาสที่เสนอรายชื่อสมัครเป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากจน ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพใช้การสนทนากลุ่มและจัดเวทีชุมชนระดมความคิดเห็น ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1. ภาวะความยากจน เกิดจากมีสภาพครอบครัวใหญ่ มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางชาติพันธุ์ ข้อจำกัดทางการศึกษา ที่ไม่สามารถสอบแข่งขันอย่างเท่าเทียม มีปัญหาสุขภาพ เช่นเป็นโรคเรื้อรัง ขาดการวางแผนชีวิต มีอาชีพเกษตรกรรมรายได้ต่ำ หรือรับจ้างหมุนเวียน แรงงานขาดทักษะ ไม่มีรายได้จากอาชีพเสริม ไม่มีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ เช่าที่ดินเพื่ออาศัยหรือทำการเกษตร เข้าไม่ถึงบริการของรัฐในการช่วยเหลือแหล่งเงินทุนเป็นเพราะขาดหลักค้ำประกันและที่ดินทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์ เป็นหนี้ดอกเบี้ยแพง การขาดสวัสดิการทางสังคม มีความรู้สึกลัวการถูกคุกคามความปลอดภัย 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะความยากจน พบว่า ปัจจัยทางสังคม 3 ปัจจัย ได้แก่การสะสมทุน ไม่มีทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดรายได้ ขาดการประหยัดอดออม ไม่มีทรัพย์สินถาวร หรือมีแต่มูลค่าต่ำ ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรการเงินในชุมชน สิทธิโอกาสทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การเข้าไม่ถึงแหล่งทุนของรัฐ ขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสาร ไม่มีไฟฟ้า ประปาใช้ในชีวิตประจำวัน การถูกคุกคาม เอารัด เอาเปรียบความปลอดภัย ขาดสวัสดิการทางสังคม ภาระทางการเงิน มีภาระหนี้ นอกระบบ การกู้เงินไปใช้จ่ายผิดประเภท ไม่มีรายได้พิเศษหรืออาชีพเสริม การขาดโอกาสในการมีส่วนร่วม หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่งผลต่อรายได้ซึ่งเป็นตัววัดภาวะความยากจนมากที่สุด



8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในเขตบ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการมีอาชีพ เพื่อให้คนในชุมชนและครัวเรือนยากจนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพร่วมกัน อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ยั่งยืนที่สุด

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ ควรเพิ่มความปลอดภัยในการสัญจรให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนในเวลากลางคืน เช่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ควรเข้ามาดำเนินการบริการสาธารณะให้ประชาชนภายในชุมชนด้วยการเพิ่มไฟฟ้าส่องสว่าง เพื่อให้ผู้ขับขี่มีทัศนวิสัยในการมองเห็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(3) หน่วยงานรัฐควรเข้ามาปรับปรุงความสะอาดของน้ำ สำหรับอุปโภคและบริโภคภายในชุมชน อีกทั้งแก้ไขเรื่องท่อระบายน้ำภายในชุมชนที่ส่งกลิ่นเหม็น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาบทบาทของประชาชนในชุมชนต่อการพัฒนาอาชีพ เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงต่อไป

(2) ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการบริการสาธารณะในการพัฒนาชุมชน เพื่อที่จะได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กุลธิดา ศรีวิเชียร และคณะ. (2564). การสังเคราะห์องค์ความรู้และสถานการณ์การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ประเด็นสิทธิด้านสุขภาพของกลุ่มเปราะบาง. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 29(1), 177-178.
- โกศล วงศ์สวรรค์, สุริยาตุลละ เสถียร และสถิต วงศ์สวรรค์. (2537). *ปัญหาสังคม Social problems*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: รามสาส์น.
- เกรียงไกร ศรีเสนพิลา. (2565). แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 10(1), 102-117.
- โชคลาภ มั่นคง. (2564). มิติความยากจนและรากเง้าของความเหลื่อมล้ำกับความยั่งยืนในการพัฒนา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 12(24), 18-48.
- เดือน แสงภักดี. ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านท่าลี่. สัมภาษณ์. 24 กรกฎาคม 2565.
- นันทพันธ์ คัดคง และคณะ. (2564). นโยบายสาธารณะสำหรับผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(6), 309-329.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.).



- ปัญญา เลิศไกร และจารีัย พรหมเกิด. (2548). *การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในการทำแผนชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจน บ้านพั่งลิ้งท์ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปิยะดา ภัคดีอำนาจ และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2558). *แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลगतองอำเภอยะหา จังหวัดยะลา*. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 31(2), 121-122.
- แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2561-2565. [ม.ป.ป]. *อุดรธานี: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดอุดรธานี*
- พาริชา สมมะ. (2558). *รายงานศึกษาการแก้ไขปัญหาความยากจนตามโครงการการบริหารจัดการครัวเรือนยากจนแบบบูรณาการ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2565 จาก www.intrn.polsci.pn.psu.ac.th.
- เพชร ชัยศร. (2557). *แนวทางการแก้ไขความยากจนในการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลगतอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา*. *วารสารวิทยาการจัดการ*. (8กรกฎาคม 2557): 121-122.
- ภัทรภร แพงไทย และภักดี โพธิ์สิงค์. (2562). *นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาความยากจนของคนชนบท*. *วารสารรัฐศาสตร์พิจาาร ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา*, 6(12), 41-64.
- วิษชุดา วงศ์พานิช. (2561). *การถ่ายทอดกระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนจังหวัดศรีสะเกษ*. ศรีสะเกษ: หลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2563). *กระตุ้นปัญหาความยากจนเรื้อรัง*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2452). *สังคมวิทยา ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัทธรา สุภาพ. (2543). *สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณษา จิตมั่น และคณะ. (2556). *การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน กรณีศึกษา ตำบลจิวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิติต์*. *อุดรดิติต์: หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติต์*.
- สุภา อินทร์มณี. (2542). *คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ชนบทยากจนของจังหวัดบุรีรัมย์*. *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต*.
- สุริยะ ชนะชัย และคณะ. (2559). *แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้*. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). *คนจน: โอกาสใหม่ในการพึ่งตนเอง*. นนทบุรี: สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *รายงานวิเคราะห์ สถานการณ์ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อิสนีย์ พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะ. (2557). *ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือน กรณีศึกษา : ครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร*. *วารสารบัณฑิตศึกษา*. 11(53): 45-52.



ทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา Attitudes Knowledges and Food Consumption Behaviors of The Elderly in Songkhla Province

สุชานุช พิวมณี¹ นาเดีย ดือราแม¹ อ้วน ยงสกุล¹ นิโนรีฮัน นิเซ็ง¹ สมมิตร สุขทวีกุล¹
ฟาตีซะห์ โต๊ะแม¹ น้ำทิพย์ ปูผ้า¹
และ ไชยา เกษาร์ตัน²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติ ระดับความรู้ ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 และแบบวัดความรู้มีค่าความเชื่อมั่น (Kr-20) เท่ากับ 0.61 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ ผลการศึกษา พบว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับดี (\bar{X} =4.17, S.D.=0.56) ระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =10.63, S.D.=2.00) ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับดี (\bar{X} =4.43, S.D.=0.45) และการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคู่ที่ต่างกัน คือ ปริญญาตรีขึ้นไป กับ ประถมศึกษาลงมา สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคู่ที่ต่างกัน คือ อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน กับ อยู่กับญาติ และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรเพศ และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทัศนคติ; ความรู้; พฤติกรรมการบริโภคอาหาร; ผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, Corresponding author, E-mail: chaiya.ke@skru.ac.th



Abstract

The purpose of this study to study a level of attitude, to study a level of knowledge, to study a level of food consumption behavior of the elderly in Songkhla province, and to compare food consumption behavior of the elderly in Songkhla province. The samples of this research is the elderly in Songkhla province total of 399 persons, Selected by multistage random sampling. The instrument is Questionnaire, which the index item objective congruence of 0.67–1.00 and the confidence value of 0.70–1.00 and the confidence value (Kr-20) of 0.61. The data are analyze by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t- test, and F-test.

The result of this study found that a level of attitude toward food consumption of elderly in Songkhla province is good level (\bar{X} =4.17, S.D.=0.56), a level of knowledge toward food consumption of elderly in Songkhla province is medium level (\bar{X} =10.63, S.D.=2.00), a level of food consumption behavior of elderly in Songkhla province is good level (\bar{X} =4.43, S.D.=0.45), and the comparison of food consumption behavior of elderly in Songkhla province found that a difference level of education will have a difference of food consumption behavior with significantly different of statistic level .05 (\geq Bachelor's degree level and \leq secondary school), a difference livelihood will have a difference of food consumption behavior stay with significantly different of statistic level .05 (stay with the spouse or children and stay with cousins), and a difference attitude of food consumption will have a difference of food consumption behavior with significantly different of statistic level 0.01. While, for the difference of gender and knowledge toward food consumption are not significantly different.

Keyword: Attitudes, Knowledges, Food Consumption Behaviors of The Elderly

1. บทนำ

ภาวะโภชนาการในผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่สำคัญ เนื่องจากสังคมไทยเริ่มต้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) คือ มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2565) และคาดว่าในปี 2576 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super-Aged Society) คือ มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2565) ทำให้ภาครัฐตระหนักถึงการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุมากขึ้น โดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดนโยบายบูรณาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมครบด้าน ทั้งสมอง จิตใจ ฟัน ตา หู และหัวใจ ซึ่งสำนักโภชนาการ กรมอนามัย มีหน้าที่ในการพัฒนายุทธศาสตร์และแผนงานหลักด้านโภชนาการที่เกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมโภชนาการผู้สูงอายุ ซึ่งหลักโภชนาการเป็นหัวใจสำคัญของสุขภาพที่ดี สำนักโภชนาการจึงมีการแนะนำโภชนบัญญัติสำหรับผู้สูงอายุ อาทิ กินอาหารให้หลากหลาย กินข้าวเป็นหลัก กินพืชผักและผลไม้ตามฤดูกาลให้มาก กินปลา ไข่ เนื้อสัตว์ไม่ติดมัน ดื่มน้ำสะอาด เป็นต้น (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2565) ในขณะเดียวกันจังหวัดสงขลามีประชากรผู้สูงอายุ 209,438



คน ถือเป็นอีกจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุที่สูง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา, 2565) ทำให้ต้องคำนึงถึงความสำคัญเกี่ยวกับผู้สูงอายุตามนโยบายของภาครัฐ และมีการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะการส่งเสริมศูนย์บริการผู้สูงอายุแบบครบวงจรทั้ง 4 มุมเมือง เพื่อช่วยพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลามีปัญหาด้านสุขภาพกาย ทำให้เกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ อาทิ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคไต โรคหลอดเลือดในสมอง โรคมะเร็ง ฯลฯ ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ เกิดจากพฤติกรรมในการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564) และที่สำคัญจังหวัดสงขลา มีความเป็นพหุวัฒนธรรม อาหารการกินย่อมแตกต่างกันและหลากหลาย ซึ่งพิจารณาตามลักษณะภูมิศาสตร์แล้วสามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ เขา ป่า นา เล ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นถึงสภาพแต่ละพื้นที่ ที่มีวัตถุดิบแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นถึงการกินอาหารที่หลากหลายของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา (แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา, 2564)

อย่างไรก็ตาม แม้ภาครัฐได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในหลากหลายด้าน รวมทั้งยังมียุทธศาสตร์และแผนงานหลักด้านโภชนาการของประเทศ และหน่วยงานระดับท้องถิ่น มีกลุ่มส่งเสริมโภชนาการผู้สูงอายุ ซึ่งได้ดำเนินแผนงานและโครงการที่ส่งเสริมโภชนาการในผู้สูงอายุ มีงบประมาณราว 1,039,500 บาท แต่มาตรการดังกล่าวไม่ครอบคลุมกับผู้สูงอายุ เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องเพิ่มงบประมาณมากขึ้นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2565) อีกทั้งรัฐบาลไม่สามารถจัดการกับมาตรการในการดูแลเรื่องโภชนาการของผู้สูงอายุที่เหมาะสมได้ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ คือ เกิดปัญหาภาวะทุพโภชนาการที่มาจากพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของสารอาหารที่ได้รับ ขาดความรู้ในการเลือกบริโภคอาหาร หรือมีทัศนคติที่ไม่ตรงกับหลักโภชนาการ พฤติกรรมเหล่านี้สามารถนำไปสู่ปัญหาสุขภาพที่อาจส่งผลให้เกิดโรคเรื้อรังและภาวะการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุขั้นรุนแรงขึ้นได้ (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2556) จากประเด็นปัญหาดังกล่าว อาจมีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุไม่ถูกต้อง อาทิ ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ความชอบ ความเชื่อ ทัศนคติ และความรู้ในการบริโภคอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติ และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร โดยการศึกษาของสุพรรณิ พลกษา (2559) อธิบายว่า เพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติ และความรู้ที่ต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย อีกทั้งผู้สูงอายุที่จบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแล จะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับดีมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับไม่ดี และผู้สูงอายุที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับดี มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับไม่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางการบริโภค รู้คุณค่าทางโภชนาการของอาหาร จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของหลาย ๆ คน ที่พบว่า เพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ (คู่สมรส บุตรหลาน หรือญาติ) รวมทั้งผู้สูงอายุที่มีทัศนคติ และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารจะส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุมี (มาริสา



หวังเจริญ และคณะ, 2559; มโนลี ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์, 2560; กฤติน ชุมแก้ว และชีพสุมน รัชสยาธร, 2557; สุรศักดิ์ สุนทร และคณะ, 2553)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาครัฐมีมาตรการเกี่ยวกับการดูแลโภชนาการของผู้สูงอายุและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายส่วน แต่ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวที่ไม่ครอบคลุม ทำให้ผู้สูงอายุมีการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องจนเกิดเป็นพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ไม่ดี ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีอัตราการเจ็บป่วยที่สูงขึ้น เป็นการเพิ่มภาระรายจ่ายด้านสาธารณสุขให้แก่ภาครัฐเอง รวมทั้งมีปัจจัยมาจากเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุเองด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา อันจะเป็นแนวทางการศึกษาเพื่อให้เป็นสารสนเทศในการกำหนดนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และเป็นแนวทางในการดูแลการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดีขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา
- 2.3 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา
- 2.4 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร

3. ประโยชน์ของการวิจัย

- 3.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา
- 3.2 เป็นสารสนเทศในการกำหนดนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา
- 3.3 เป็นแนวทางในการดูแลการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. สมมติฐานของการวิจัย

เพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทักษะ และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่แตกต่างกันจะทำให้พฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลาจำนวนทั้งหมด 209,438 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน

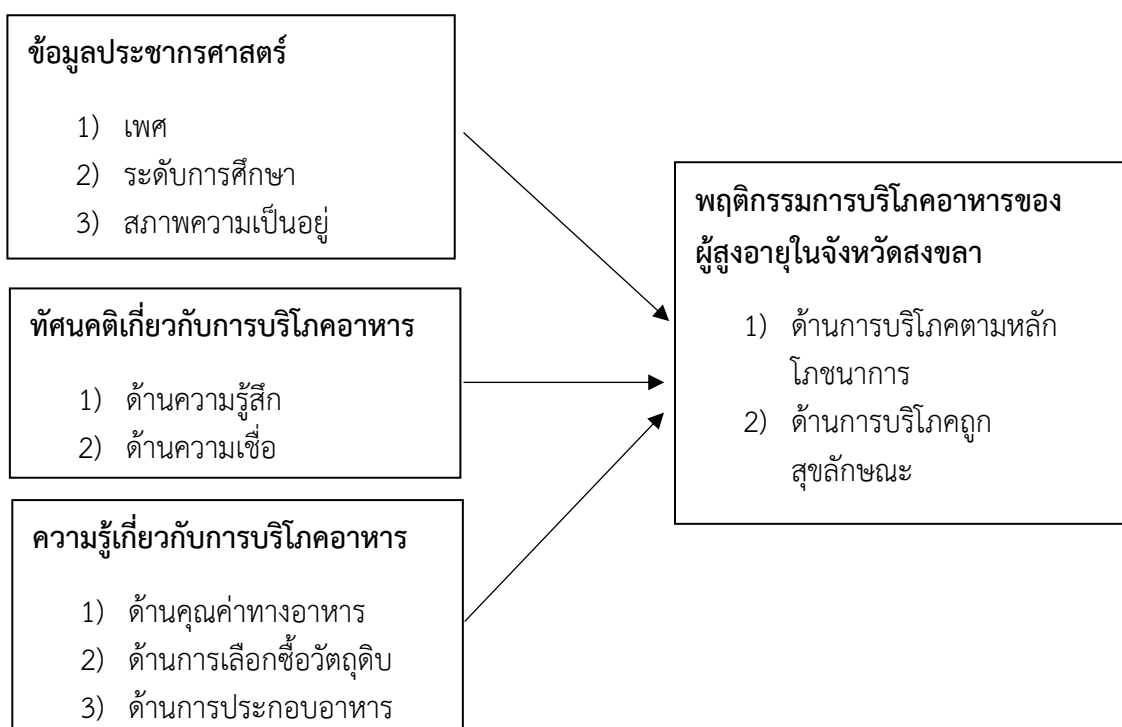
5.2 ขอบเขตตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลประชากรศาสตร์ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา



5.3 ขอบเขตเนื้อหา จำแนกตามตัวแปร โดยข้อมูลประชากรศาสตร์ เป็นการศึกษาจากเพศ ระดับการศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ ทักษะคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านความรู้สึกรู้สึกในการบริโภคอาหาร และด้านความเชื่อในการบริโภคอาหาร ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านคุณค่าทางอาหาร ด้านการเลือกซื้อวัตถุดิบอาหาร และด้านการประกอบอาหาร และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการ และด้านการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

5.4 ขอบเขตระยะเวลา ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565

6. กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. วิธีดำเนินการวิจัย

7.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 209,438 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยผู้วิจัยได้กำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5



7.2 กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังต่อไปนี้

7.2.1. วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งอำเภอตามลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา โดยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เขา 2) ป่า 3) นา และ 4) เล (สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, 2557; แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา, 2564) โดยกลุ่มอำเภอที่มีลักษณะเป็นเขา วิถีชีวิตของประชาชนจะเป็นการทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ อาหารการกินส่วนใหญ่ คือ ทุเรียน ลูกเนียง ลูกสะตอ ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ เทพา รัตภูมิ นาทวี และควนเนียง กลุ่มอำเภอที่มีลักษณะเป็นป่า วิถีชีวิตของประชาชนจะมีการใช้ประโยชน์จากพืชในป่านำมาเป็นสมุนไพรในการบรรเทาหรือรักษาอาการบาดเจ็บ การเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์เป็นอาหาร และนำไปจำหน่าย ทำให้อาหารการกินส่วนใหญ่ คือ สัตว์ป่า พืช และผลไม้ป่า ได้แก่ อำเภอสะเดา คลองหอยโข่ง สะบ้าย้อย และบางกล่ำ กลุ่มอำเภอที่มีลักษณะเป็นนา วิถีชีวิตของประชาชนจะเน้นการทำนา อาหารการกินส่วนใหญ่ คือ ข้าว ปลาน้ำจืด ได้แก่ อำเภอรະโนด กระแสสินธุ์ และนาหม่อม และกลุ่มอำเภอที่มีลักษณะเป็นเล วิถีชีวิตของประชาชนจะเป็นชาวประมงแบบดั้งเดิมและมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง เช่น การผ่าไช-ซุ้ม การทำกุ้งส้ม ปลาแห้ง ปลาต้มน้ำผึ้ง เป็นต้น อาหารการกินส่วนใหญ่ คือ อาหารทะเล ได้แก่ อำเภอสทิงพระ สิงหนคร เมืองสงขลา และจะนะ

จากการแบ่งกลุ่มอำเภอตามลักษณะภูมิศาสตร์ดังกล่าว ผู้วิจัยจะทำการเลือกมาเพียง 1 อำเภอ ต่อลักษณะทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากอำเภอในกลุ่มเดียวกันจะมีวิถีชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะวิถีชีวิตการกิน โดยเกณฑ์ที่นักวิจัยจะเลือกคืออำเภอที่มีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา อำเภอระโนด และอำเภอเมืองสงขลา

7.2.2. วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จากการเลือก 4 อำเภอ จากนั้นนำประชากรในแต่ละอำเภอมาคำนวณด้วยกลุ่มตัวอย่างและหารด้วยประชากรทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้ คือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

7.2.3. วิธีการสุ่มแบบง่าย เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบจับฉลาก จำนวน 399 คน

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ ตอนที่ 2 ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา โดยแบบสอบถามทั้งหมดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บตัวอย่างจริงของการวิจัย

7.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนทั้งหมด 399 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

7.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

7.5.1. วิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)



7.5.2. วิเคราะห์ระดับทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.5.3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตาม ตัวแปรเพศ ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ใช้สถิติการทดสอบค่าที (T-test Independent)

7.5.4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตาม ตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ใช้สถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test) กรณีพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไปซึ่งการเปรียบเทียบรายคู่ นั้น หากผลการทดสอบ Homogeneity of Variance Test ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้ Scheffe's Method และหากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้ Tamhane's T2

8. สรุปผลการวิจัย

8.1 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้สึกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.56) และด้านความเชื่อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.50)

8.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาในภาพรวม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน พบว่า ระดับความรู้การบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 10.63, S.D. = 2.00) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 5 คะแนน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเลือกซื้อวัตถุดิบอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.93) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน รองลงมาด้านการประกอบอาหารอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.64, S.D. = 2.00) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และด้านคุณค่าทางอาหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.30, S.D. = 0.85) โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน ตามลำดับ

8.3 ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.48) และด้านการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.62)

8.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่



ระดับ .05 โดยคู่ที่ต่างกัน คือ ปริญญาตรีขึ้นไป กับ ประถมศึกษาลงมา สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคู่ที่ต่างกัน คือ อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน กับ อยู่กับญาติ และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรเพศ และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร

ตัวแปร	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t/F	p	คู่ที่ต่างกัน	
เพศ	..ชาย	144	4.44	0.47	.26	.800	-
	2. หญิง	255	4.43	0.44			
ทัศนคติ	..ดี	276	4.56	0.36	-4.13***	.000	ดี กับ ไม่ดี
	2. ไม่ดี	123	4.38	0.48			
ความรู้	..สูง	24	4.44	0.45	-1.58	.114	-
	2. ต่ำ	375	4.29	0.51			
ระดับการศึกษา	..ประถมศึกษาลงมา	165	4.35	0.51	3.553*	.015	ปริญญาตรีขึ้นไป กับ ประถมศึกษาลงมา
	2. มัธยมศึกษาตอนต้น / ตอนปลายและเทียบเท่า	100	4.49	0.35			
	3. อนุปริญญา / เทียบเท่า	44	4.46	0.39			
	4. ปริญญาตรีขึ้นไป	90	4.51	0.44			
สภาพความเป็นอยู่	..อยู่ตามลำพัง	26	4.44	0.53	2.857*	.023	อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน กับ อยู่กับญาติ
	2. อยู่กับคู่สมรส	140	4.41	0.41			
	3. อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน	127	4.51	0.42			
	4. อยู่กับบุตรหลาน	89	4.41	0.50			
	5. อยู่กับญาติ	17	4.14	0.48			

* $p < .05$, *** $p < .001$

9. การอภิปรายผล

9.1 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุได้เข้าร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริโภคอาหารจากหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมพบปะ หรือมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้ทัศนคติในด้านของความรู้สึกตลอดจนด้านความเชื่อ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ส่งผลให้ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุพรรณิ พุกษา (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับดีมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับไม่



ดี และการศึกษาของสุรศักดิ์ สุนทร และคณะ (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลหนองบ่อ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหาร ซึ่งการมีทัศนคติดีนั้นจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีด้วย

9.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ค่อนข้างน้อย ทั้งในเรื่องด้านคุณค่าทางอาหาร ด้านการเลือกซื้อวัตถุดิบอาหาร และด้านการประกอบอาหาร ส่งผลให้การเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงอายุยังไม่ดีมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับเนติยา แจ่มทิม และคณะ (2550) พบว่า พฤติกรรมการบริโภคของผู้สูงอายุมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับภุติณ ชุมแก้ว และชีพสมน รั้งสายธร (2557) ได้ทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีความรู้ และความเข้าใจดีเกี่ยวกับการบริโภคอาหารซึ่งได้รับความรู้จากสื่อและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

9.3 ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา

ระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีพฤติกรรมในการบริโภคอาหารที่ดี ทั้งในด้านบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการและด้านการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับพิริฉัตร คณานรินทร์ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการของผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เนื่องจากการดำเนินชีวิตปัจจุบันของผู้สูงอายุ มีการดูแลสุขภาพมากขึ้น การได้ประกอบอาหารด้วยตนเองทำให้การซื้ออาหารสำเร็จรูปน้อยลง แต่ไม่สอดคล้องกับวัชพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว (2557) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบล คลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี พบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

9.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร

9.4.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ พบว่า เพศที่ต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุเพศชาย มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีกว่า ผู้สูงอายุเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากเพศชาย มีการรับประทานอาหารที่เน้นมื้อหลัก ไม่รับประทานอาหารระหว่างมื้อ หรือของจุบจิบ ซึ่งต่างจากเพศหญิงที่มักรับประทานอาหารจุบจิบ เช่น ขนมขบเคี้ยว น้ำหวาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสุพรรณิ พุกษา (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.003$) ซึ่งเพศที่ต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงมีการดูแลสุขภาพตนเองสูงกว่าเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามวรรณวิมล เมฆวิมล (2555) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า เพศ ที่แตกต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบัน สภาพสังคมเปลี่ยนไปเพศหญิงและเพศชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ต้องรับผิดชอบ



ดูแลชีวิตของตนเองเหมือนกันและปัจจุบันมีช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากมายซึ่งสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายจึงทำให้พฤติกรรมในการรับประทานอาหารไม่แตกต่างกันนั่นเอง เช่นเดียวกับบอสมรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ (2540) ทำการศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เพศที่ต่างกัน ส่งผลให้การรับประทานอาหารของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

9.4.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่จบการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / ตอนปลายและเทียบเท่า ระดับการศึกษานุปริญญา / เทียบเท่า และระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมา ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารมากกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสุพรรณิ พลกษา (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.01$) ซึ่งระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับศึกษาสูงขึ้นทำให้มีความรู้ในการเลือกบริโภคได้มากขึ้น เช่นเดียวกับบอสมรัตน์ ปุยงาม (2553) ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการศึกษา ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9.4.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาจำแนกตามสภาพความเป็นอยู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีกว่า ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง อยู่กับคู่สมรสและอยู่กับบุตรหลาน และผู้สูงอายุที่อยู่กับญาติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุที่อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน จะได้รับการดูแล เอาใจใส่ ในเรื่องการรับประทานอาหาร การจัดเตรียมอาหาร รวมทั้งในเรื่องของความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับคำปุน วรรณวงษ์ (2553) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับบุตรหลานเป็นครอบครัวใหญ่จะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับสุพรรณิ พลกษา (2559) ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพความเป็นอยู่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.02$) ซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่อยู่กับคู่สมรสบุตรหลานหรือญาติมีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สูงอายุที่อยู่กับสมรสบุตรหลานหรือญาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

9.4.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่มีทัศนคติไม่ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีทัศนคติที่ดี จะมีมุมมองความรู้สึกและความเชื่อในการรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการและถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ สุนทร และคณะ (2553) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลหนองบ่อ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหารจะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดีด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุที่ใช้ในการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี ทำให้มีทัศนคติที่ดี



ต่อการบริโภคอาหารด้วย เช่นเดียวกับสุพรรณิ พฤษภา (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ซึ่งทักษะคิดที่ต่างกันจะทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับดี มีโอกาสในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับดีมากกว่าผู้สูงอายุที่มีทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารระดับไม่ดี

9.4.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความรู้ที่สูง มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารดีกว่า ผู้สูงอายุที่มีความรู้ต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมักมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับบุคคลภายนอก อีกทั้งยังมีวิทยากรที่มาให้ความรู้ รวมไปถึงเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านคุณค่าทางอาหาร ด้านการเลือกซื้อวัตถุดิบอาหาร และด้านการประกอบอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษากงกติน ชุมแก้วและชีพสมน รังสยาธ (2557) ที่ทำการศึกษา ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา โดยพบว่าความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตาม นิตยา ไกรวงศ์ (2536) ทำการศึกษา บริโภคนิสัยและภาวะโภชนาการของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้สูงอายุที่มีความรู้จะมีพฤติกรรมในการบริโภคอาหารดีเช่นเดียวกับผู้สูงอายุที่มีความรู้น้อยก็จะมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ดี

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

10.1.1 จากผลการศึกษา พบว่าทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับดี แต่ควรที่จะศึกษาทักษะคิดด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความชอบ ด้านความคิดเห็น มาประกอบกับทักษะคิดด้านความรู้สึกและความเชื่อ เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของผู้สูงอายุหลากหลายด้าน

10.1.2 จากผลการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีนโยบายส่งเสริมการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณค่าทางอาหารและด้านการประกอบอาหาร

10.1.3 จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับดี แต่ทั้งนี้ตัวแปรด้านการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการและการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ยังไม่ครอบคลุมและยังไม่สะท้อนถึงพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นควรที่จะเจาะลึกถึงตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความถี่ในการบริโภคอาหารแต่ละชนิด ด้านแหล่งที่มาของอาหาร เพื่อสะท้อนถึงพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุได้มากที่สุด

10.1.4 จากผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร โดยตัวแปร ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ และทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร



ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีมาตรการส่งเสริม หรือช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติในการบริโภคอาหารที่ดียิ่งขึ้น

10.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเรื่องทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา และเป็นการใช้สถิติการเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งต่อไป ควรใช้สถิติที่มีความละเอียด เช่น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pear's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และเป็นแนวทางในการพัฒนาวิจัยต่อไป

10.2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาเพียงแห่งเดียว การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้สูงอายุที่หลากหลาย

10.2.3 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีการใช้ตัวแปรปัจจัยภายใน คือ เพศ ระดับการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรใช้ค่านิยม การรับรู้ การยอมรับ ร้านค้า และสถานที่จำหน่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

11. บรรณานุกรม

กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *คลินิกสุขภาพผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565, จาก <https://pr.moph.go.th>

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2565). *การดูแลผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.dop.go.th>

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *การส่งเสริมโภชนาการผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://nutrition2.anamai.moph.go.th>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). *ผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ.2561-2580*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์3ลดตา. สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา. (2557)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2552). *รายงานประจำปีงบประมาณปี 2552*. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.scbfoundation.com/corporate>

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *การส่งเสริมโภชนาการผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://nutrition2.anamai.moph.go.th>



- กฤติน ชุมแก้ว และชีพสมัน รังสยาธร. (2557). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://scholar.google.co.th>
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดสงขลา. (2564). *แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก http://measures.disaster.go.th/upload/minisite/file_attach/189/b400a0697cd643ccc17707ddcc6ca149.pdf
- คำปุ่น วรณวงษ์. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร*. สาขาเกษตรศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://scholar.google.co.th>
- นิตยา ไกรวงศ์. (2536). *บริโภคนิสัยและภาวะโภชนาการของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- เนติยา แจ่มทิม, สีนีพร ยืนยง และปริญทร์ ศรีศศลักษณ์ (2550). ผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุ ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, 25(3), 108-119
- พริฉัตร คณานุกรักษ์, กัลยา สร้อยสิงห์, เกษมสุข เขียวทอง, ธนวันต์ พัฒนสิงห์, จิณา ชัมเมอร์ส และจิราพร ธรรมสุขเสร. (2563). พฤติกรรมการรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการของผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 14(3), 548-563.
- มนัส ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์. (2560). *พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ส่งผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2565, จาก <https://journalrdi.ubru.ac.th>
- มาริสา หวังเจริญ, วันดี ไทยพานิช, อนุกุล พลศิริ, และจारी ทองคำสิง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสิรินธร กรุงเทพมหานคร. *วารสารคหเศรษฐศาสตร์*. 59(3), 61-72.
- วรรณวิมล เมฆวิมล. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วัชรพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว. (2557). *พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี*. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms
- สุพรรณิ พุกษา. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565, จาก <http://fhpprogram.org/download/factor-behavior-elderly/>
- สุรศักดิ์ สุนทร, ปริญา มิตรากูร และปริญา จิตตราม. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลหนองบ่อ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2562*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.dop.go.th/doeload/.knowledge/.th>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา. (2565). *ระบบสารสนเทศด้านข้อมูลสุขภาพจังหวัดสงขลา sis*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://center2.skho.moph.go.th/sis/index.php?p=ltc1>



อมรรัตน์ ปุยงาม. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านสิงห์อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. สาขาคุณธรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์. (2540). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.



ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

Factors Affecting the Decision Making of The Mayor Election: A Case Study
of Bo Haeo Sub - district Municipality, Mueang District, Lampang
Province.

พิชาพร สิทธิจู¹ อัญธิชา รุ่งแสง²
ณัฐพงษ์ คันธส³ อัมฤตา สารธิวงศ์⁴
Pichaporn Sithhijoo Anthicha rungsang
Nattapong kantaros Amarita Santivong

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitative research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำรวจความคิดเห็นจากประชาชน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บแบบสอบถาม มารวบรวมและวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี คิดเป็นร้อยละ 74.00 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 คิดเป็นร้อยละ 83.20 ด้านนโยบาย มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 84.40 ด้านรูปแบบการหาเสียง มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, Corresponding author, E-mail: pichaporn1805@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาคนิพนธ์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาคนิพนธ์



มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 คิดเป็นร้อยละ 73.40 และด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 คิดเป็นร้อยละ 55.20

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, การเลือกตั้ง, เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว

Abstract

The purpose of this research was to study the factors affecting decision making in Bo Haeo Sub-district Mayor's election, Muang District, Lampang Province, using a quantitative research method (Quatitative research). The researcher collected data by surveying people's opinions. The researchers collected data by themselves for a sample of 400 people and let the respondents answer the questions by themselves. Take the information obtained from collecting questionnaires. Let's collect and analyze. By statistical methods, the statistics used were percentage, mean, and standard deviation. The study found that Factors affecting the decision to elect a mayor Bo Haeo Subdistrict Municipality, Muang District, Lampang Province, Level of Factors Affecting Mayor Selection Decision Representing 74.00 percent of the factors affecting the decision to select the mayor in terms of personal qualifications of the candidates There were factors affecting the decision to select the mayor at a high level with an average of 4.16, representing 83.20 percent. In terms of policy, there were factors affecting the decision to select the mayor at a high level. The average was 4.22, representing 84.40 percent. There were factors affecting the decision to select the mayor at the high level. with an average of 3.67, representing 73.40 percent, and in terms of media that influence decision-making There were moderate factors affecting the decision to select the mayor. with an average of 2.76, representing 55.20 percent.

Keyword: Dicision Making, election, Bo Haeo Sub-district Municipality

1. บทนำ

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญ กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในระดับท้องถิ่นถือเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงกลไกการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตามการปกครองท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และการปกครองท้องถิ่นช่วยให้ภารกิจของรัฐบาลกลางลดน้อยลง ทำให้รัฐบาลสามารถอุทิศเวลาเพื่อการปกครองและการบริหารระดับชาติ เพื่อส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น (สมเกียรติ สุวรรณธานี 2552 : 15-17)



องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรง หรือโดยอ้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

นายกเทศมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจะมีการใช้อำนาจแต่เพียงผู้เดียว มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ อาจจะแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน และอาจจะแต่งตั้งเลขาธิการนายกเทศมนตรีตำบลได้หนึ่งคน

เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลบ่อแฮ้วและได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลในปีพุทธศักราช 2542 มีฝ่ายบริหารกิจการของเทศบาล ได้แก่ คณะเทศมนตรี ซึ่งอำนาจการบริหารอยู่ที่คณะเทศมนตรี และมีพนักงานเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ในการติดต่อและให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในเรื่องงานการทะเบียน การสาธารณสุข โภค การศึกษา การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมาก และการที่ประชาชนจะตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี นั้น คุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทางด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรม ความรู้ความสามารถ การศึกษา เพศ อายุ นโยบายและแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นปัจจัยที่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจะต้องนำมาประกอบในการตัดสินใจ ซึ่งเทศบาลตำบลบ่อแฮ้วมีการเลือกตั้งครั้งล่าสุดวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2564 ผลการเลือกตั้งสรุปได้ว่าผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง คือ นายสมพร เวเท นายกเทศมนตรีคนเดิมและชนะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในครั้งนี้ด้วย

โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จากที่มาและความสำคัญของข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

3. ประโยชน์ของการวิจัย

ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา ศึกษาข้อมูลเฉพาะในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง



4.2 ขอบเขตของประชากร ในการศึกษาวิจัยคือประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน มีจำนวน 8,998 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่คำนวณออกมาได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง ซึ่งทำให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
2	บ้านบ่อแฮ้ว	1,283	14.26	57
3	บ้านทุ่งโค้ง	467	5.19	21
4	บ้านท่าข้าว	725	8.06	32
5	บ้านน้ำไทรง	1,696	18.85	75
6	บ้านดง	747	8.30	33
8	บ้านทับหมาก	1,253	13.93	56
9	บ้านท่าล้อ	263	2.92	12
11	บ้านป่ายะ	579	6.43	26
12	บ้านเขลางค์ทอง	218	2.42	10
13	บ้านน้ำไทรงอุดมพร	1,336	14.85	59
14	บ้านม่วงแวง	431	4.79	19
รวม		8,998	100	400

อ้างอิง: เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว, 2565

4.3 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2565 ใช้การศึกษา 3 เดือน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยแบ่งปัจจัยที่ศึกษาออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง และปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าจากตำรา เอกสารงานวิจัย บทความต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการต่าง ๆ หลังจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำความรู้มาใช้ในการดำเนินการวิจัย



5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจและกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว

5.3 การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการต่อไป

5.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 400 คนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 400 คน

6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 เพศ จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
หญิง	229	57.25
ชาย	171	42.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.25 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75

ตารางที่ 2 อายุ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
18 – 30 ปี	108	27.00
31 – 40 ปี	105	26.25
41 – 50 ปี	82	20.50
51 – 60 ปี	66	16.50
60 ปีขึ้นไป	39	9.75
รวม	400	100.00



จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ พบว่ามากที่สุดอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18 – 30 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 น้อยสุดอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษา จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	65	16.25
ประถมศึกษาปีที่ 6	77	19.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	21	5.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย	38	9.50
ปวช.	22	5.50
ปวส.	54	13.50
ปริญญาตรี	119	29.75
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดพบว่ามากที่สุดระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 รองลงมาเป็นระดับปวส. จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 รองลงมาเป็นระดับปวช. จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25 น้อยสุดเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00

ตารางที่ 4 อาชีพ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	59	14.75
รับจ้างทั่วไป	131	32.75
ค้าขาย	78	19.50
นักเรียน/นักศึกษา	61	15.25
เกษตรกร	51	12.75



อื่น ๆ	20	5.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ พบว่ามากที่สุดเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 รองลงมาเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 รองลงมาเป็นอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 รองลงมาเป็นอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 รองลงมาเป็นอาชีพเกษตรกร จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 น้อยสุดเป็นอาชีพอื่น ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 5 สถานภาพ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	122	30.50
สมรส	158	39.50
อยู่กินฉันสามีภรรยา	80	20.00
หย่าร้าง/หม้าย	40	10.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ พบว่ามากที่สุดมีสถานภาพสมรส จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมามีสถานภาพอยู่กินฉันสามีภรรยา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 น้อยสุดมีสถานภาพหย่าร้าง/หม้ายจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร

ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรงและมีความรับผิดชอบ	4.23	0.58	มาก
2. มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเข้ามาบริหารเทศบาล	4.27	0.67	มาก
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.16	0.68	มาก
4. มีความรู้และการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน	4.32	0.66	มาก
5. เป็นคนมีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน	3.84	0.84	มาก
รวม	4.16	0.69	มาก

จากตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.16 คิดเป็นร้อยละ 83.20 โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความรู้และการศึกษาอยู่ในเกณฑ์พื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย 4.32 รองลงมา คือ มีความมุ่งมั่น



ตั้งใจที่จะเข้ามาบริหารเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 4.27 และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรงและมีความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.23 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.16 เป็นคนมีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านนโยบาย

ปัจจัยด้านนโยบาย	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. มีการเสนอนโยบายที่ตรงตามความต้องการของประชาชน	4.26	0.64	มาก
2. นโยบายที่เสนอมາสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้ตรงจุด	4.22	0.68	มาก
3. มีนโยบายที่ครอบคลุมกับการพัฒนาชุมชนครบทุกด้าน	4.22	0.63	มาก
4. มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน	4.17	0.67	มาก
5. เป็นนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.24	0.81	มาก
รวม	4.22	0.69	มาก

จากตารางที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าปัจจัยด้านนโยบาย ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.22 คิดเป็นร้อยละ 84.40 โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการเสนอนโยบายที่ตรงตามความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมา คือ เป็นนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.24 และนโยบายที่เสนอมາสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้ตรงจุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 มีนโยบายที่ครอบคลุมกับการพัฒนาชุมชนครบทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.22 มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.17 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านรูปแบบการหาเสียง

ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. หาเสียงโดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์	2.96	1.16	ปานกลาง
2. หาเสียงโดยรถแห่กระจายเสียง	3.85	0.79	มาก
3. หาเสียงโดยการจัดทำป้ายประกาศในบริเวณชุมชน	3.69	0.79	มาก
4. ติดป้ายไว้นิลขนาดใหญ่ในแต่ละหมู่บ้าน	3.82	0.77	มาก
5. ลงพื้นที่หาเสียงตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตชุมชน เช่น ตลาด	4.04	0.73	มาก
รวม	3.67	0.85	มาก

จากตารางที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.67 คิดเป็นร้อยละ 73.40 โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ลงพื้นที่หาเสียงตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตชุมชน เช่น ตลาด มีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมา



คือ หาเสียงโดยรถแห่กระจายเสียง มีค่าเฉลี่ย 3.85 และติดป้ายไว้นิลขนาดใหญ่ในแต่ละหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.82 หาเสียงโดยการจัดทำป้ายประกาศในบริเวณชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.69 หาเสียงโดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เพจ เฟสบุ๊ก ไลน์ มีค่าเฉลี่ย 2.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. บุคคลในครอบครัว	2.96	1.16	ปานกลาง
2. เพื่อนบ้าน	2.69	1.16	ปานกลาง
3. ผู้นำชุมชน	2.72	1.22	ปานกลาง
4. เพื่อนสนิทหรือกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน	2.84	1.19	ปานกลาง
5. ครู อาจารย์	2.57	1.23	ปานกลาง
รวม	2.76	1.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.76 คิดเป็นร้อยละ 55.20 โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า บุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 2.96 รองลงมา คือ เพื่อนสนิทหรือกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.84 และผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.72 เพื่อนบ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.69 ครู อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 2.57 ตามลำดับ

7. การอภิปรายผล

7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 229 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18 – 30 ปี รองลงมา คือ อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี อายุระหว่าง 41 – 50 ปี อายุระหว่าง 51 – 60 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ปวส. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย อาชีพพนักงาน/นักศึกษา อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ



5. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส รองลงมา คือ สถานภาพโสด สถานภาพอยู่กินฉันท์สามีภรรยา และสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย

7.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบาย รองลงมา คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ด้านรูปแบบการหาเสียง และด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านนโยบาย ภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ระดับมากที่สุด มีการเสนอนโยบายที่ตรงตามความต้องการของประชาชน รองลงมา คือ เป็นนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นโยบายที่เสนอมาสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้ตรงจุด มีนโยบายที่ครอบคลุมกับการพัฒนาชุมชนครบทุกด้าน และมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญญา วุฒิพิมลวิยา (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในห้วงเวลา ปี 2558” พบว่า ด้านนโยบายของผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาดแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข

1.2 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ระดับมากที่สุด มีความรู้และการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเข้ามาบริหารเทศบาล มีความซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรงและมีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นคนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพเมศร์ เจริญพงษ์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี: ศึกษากรณี เทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม” พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการคนที่มีความซื่อสัตย์

1.3 ด้านรูปแบบการหาเสียง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ระดับมากที่สุดลงพื้นที่หาเสียงตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตชุมชน เช่น ตลาด รองลงมา คือ หาเสียงโดยรถแห่กระจายเสียง ติดป้ายไว้นิลขนาดใหญ่ในแต่ละหมู่บ้าน หาเสียงโดยการจัดทำป้ายประกาศในบริเวณชุมชน และหาเสียงโดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เพจ เฟสบุ๊ก ไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี ไกรนรา (2558) ได้ทำการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่” พบว่า ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ระดับมาก เป็นปัจจัยด้านติดตั้งป้ายตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านเปิดเวทีปราศรัยตามจุดสำคัญ ปัจจัยด้านการหาเสียงทางรถแห่กระจายเสียงทั่วทุกที่ ปัจจัยด้านการหาเสียงโดยเคาะประตูบ้าน และปัจจัยด้านการหาเสียงทางวิทยุในพื้นที่ ระดับปานกลางเป็นปัจจัยด้านการหาเสียงทางเคเบิลท้องถิ่น



1.4 ด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ระดับมากที่สุดบุคคลในครอบครัว รองลงมา คือ เพื่อนสนิทหรือกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน และครู อาจารย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย วุฒิพิมลวิทยา (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในห้วงเวลาปี 2558” พบว่า ด้านสื่อบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ สื่อบุคคลที่เป็นนักการเมืองในท้องถิ่น รองลงมา คือ สื่อบุคคลที่เป็นผู้กว้างขวางในท้องถิ่น สื่อบุคคลที่เป็นผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในท้องถิ่น เช่น อาจารย์ จะเห็นได้ว่าสื่อบุคคลที่มีความสำคัญที่จะทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี คือ บุคคลที่เป็นนักการเมืองในท้องถิ่น อาจจะเนื่องมาจากความน่าเชื่อถือและประชาชนบางส่วนได้ย้ายมาจากจังหวัดอื่นจึงไม่มีญาติพี่น้อง และบุคคลอื่นที่รู้จักคุ้นเคยจึงทำให้บุคคลที่เป็นนักการเมืองในท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

เป็นการใช้ประโยชน์จากการวิจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไป ตามความเหมาะสมหรือความต้องการของแต่ละบุคคลว่าต้องการเลือกคนเข้ามาบริหารงานคน ๆ นั้นจะต้องมีคุณสมบัติหรือมีปัจจัยใดบ้างเพื่อให้ตัดสินใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในโอกาสต่อไปควรศึกษาประชาชนในเขตเทศบาลอื่นประกอบด้วย และให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะให้มากขึ้น เพื่อจะได้รู้ถึงจุดประสงค์ ความต้องการของประชาชน ว่าต้องการให้คนแบบไหนเข้ามาบริหารเทศบาล

9. บรรณานุกรม

- ธมลวรรณ วรรณปลุก. (2561) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.
- นพเมศร์ เจริญนพวงศ์. (2556) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษากรณีเทศบาลนครปฐมจังหวัดนครปฐม” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.



เพ็ญนภา วุฒิพิมลวิทยา. (2558) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีในห้วงเวลา ปี 2558”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

สมเกียรติ สุวรรณธานี. (2552) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประทาย” จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอีสาน.

สมชาย วุฒิพิมลวิทยา. (2559) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี: ศึกษาในห้วงเวลาปี 2558”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมืองมหาวิทยาลัยเกริก.

อารี ไกรนรา. (2558) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.

เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว. ข้อมูลหน่วยงานสภาพทั่วไป. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2556 จาก <https://www.tbouhaew.go.th>

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. การปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้น 8 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การปกครองส่วนท้องถิ่น>



**ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่**
**People' opinion on public service of Wang Chin Sub-district Administrative
Organization, Wang Chin District, Phrae Province**

ผกามาศ คำแอ่ง¹ อัญธิชา รุ่งแสง²

ณัฐพงษ์ คันธส³ อัมฤตา สารวิวงศ์⁴

Pakamad kam-ang Anthicha rungsang

Nattapong kantaros Amarita Santivong

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยแบบสอบถามประชากรที่นำมาศึกษาคือประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง ประเภทการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นและใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยไม่มีเกณฑ์ ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.77) คิดเป็นร้อยละ 78.60 และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.77) คิดเป็นร้อยละ 78.60 เมื่อแยกแบบสอบถามในแพร่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลจากการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ พบว่าความคิดเห็นของประชาชน ค่อนข้าง

¹ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Corresponding author, E-mail: toeypakamad2544@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง,
อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง,
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาคนิพนธ์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง,
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมภาคนิพนธ์



มีความพึงพอใจที่แตกต่างกันไป ทำให้ประชาชนประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.77) คิดเป็นร้อยละ 78.60

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของประชาชน , การบริการสาธารณะ, องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น

Abstract

Please inform us. 1) Answer questions to explain this to the public service at Wang Chin Inspector's House, Wang Chin District. Disclosing regulations on quantitative tables Must ask for permission from the person responsible for the study, namely Citizens who are not in the organization of the administrative agency, Wang Chin Sub-district, Wang Chin District, Phrae, the sample size is 400 people. using random sampling Non-probabilistic random sampling and random sampling were used to obtain the desired number without criteria. The overall picture was at a high level with an average of 3.93 (S.D.=0.77), representing 78.60 percent, and people were satisfied with public services. of Wang Chin Sub-district Administrative Organization, Wang Chin District, Phrae Province at a high level with an average of 3.93 (S.D.=0.77), representing 78.60 percent. Phrae Infrastructure Economy and tourism Social aspects/quality of life Education, religion, culture and traditions Conservation of natural resources and the environment Good management of sub-district administrative organizations results from the study People's opinions towards public service of Wang Chin Subdistrict Administrative Organization, Wang Chin District, Phrae Province found that the opinions of the people. quite different satisfaction causing people to rate their overall satisfaction at a high level with an average of 3.93 (S.D.=0.77), representing 78.60 percent.

Keywords: public opinion, public service, Wang Chin Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

หน่วยงานภาครัฐ ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการความอยู่ดีกินดีของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณสุขประโภค สาธารณูปการ การปฏิบัติงานของภาครัฐจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพให้บริการสาธารณะของหน่วยงาน ความสามารถของบุคลากรที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และดูว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่มีความคิดเห็นต่อการให้บริการของภาครัฐอย่างไร ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้จะสามารถเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของผู้บริหารหรือข้าราชการ พนักงานของรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่และให้บริการได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพหรือไม่ และก่อให้เกิดประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้แค่ไหนทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่หน่วยงานภาครัฐ คำนึงถึงและปฏิบัติโดยเฉพาะในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนที่สามารถรับรู้ถึงปัญหาในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีการให้บริการที่ทั่วถึงครอบคลุมพื้นที่ความสะดวกรวดเร็วใน



การให้บริการและช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วถึงรวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด จะส่งผลให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจการนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีความกินดีอยู่ดีของประชาชน(อ้างในอิงฟ้า สิงห์น้อย,2561)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและกรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมายและกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินจากการจัดสรรภาษีและอากรเพื่อให้การดำเนินการด้านบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากรัฐแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านหลักคือ ด้านการจัดบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะและการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่นการบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริการบริการสาธารณะสุขมูลฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น และการบริการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในท้องถิ่นด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและรักษาความสงบ เช่น การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน การป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย และการจัดบริการห้องน้ำสาธารณะในท้องถิ่นและ ด้านสุดท้ายคือ ด้านการลงทุนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม เช่นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและอาชีพการพัฒนาป่าชุมชนและการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและจารีตประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น (การปกครองส่วนท้องถิ่น)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจของการปกครองส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่นโดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยเป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบดูแลพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการบริหารงานบุคคลการเงินการคลังและการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันถือว่าประชาชนพลเมืองคือรากฐานของชาติบ้านเมืองและเป็นหัวใจของการเมืองดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงกำหนดแนวทางที่ให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่าสิ่งอื่นอัน ได้แก่ 1.เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นเช่นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำแผนพัฒนาสามปีการเข้าร่วมประชุมประชาคมเมืองโดยการร่วมกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชน 2. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมสามารถตรวจสอบได้ แต่ในทางปฏิบัติงานการให้บริการต่าง ๆ ยังคงพบปัญหาอีกมากทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและการให้บริการของส่วนต่าง ๆ ที่ยังต้องแก้ไขปรับปรุงให้มีคุณภาพและมีความครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิมซึ่งหากทราบถึงปัญหาต่าง ๆ แล้วนั้นก็ช่วยให้องค์กรสามารถหาวิธีปฏิบัติงานและการให้บริการได้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและมีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จขององค์กรในการบริการสาธารณะว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

เมื่อตำบลแม่ทะซึ่งเดิมขึ้นอยู่กับอำเภอมือง จังหวัดลำปางได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ คือ อำเภอแม่ทะ ตำบลวังขึ้นในขณะนั้นจึงได้โอนไปขึ้นกับอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2473 ทางกรมได้เล็งเห็นถึงความลำบากในการติดต่อประสานงาน เนื่องจากการเดินทางของราษฎรที่จะต้องเดินทางไปติดต่อราชการกับอำเภอแม่ทะ หรือที่จังหวัดลำปาง ซึ่งมีความทุรกันดารและลำบาก เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยแต่สภาพภูมิประเทศของตำบลวังขึ้นกับอำเภอลองมีความใกล้เคียงกันสามารถติดต่อกัน



ได้ง่ายและสะดวกต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2481 ตำบลวังซันได้รับการยกฐานะให้เป็นกิ่งอำเภอ ขึ้นกับอำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยมีขุนอำนวยการธรรม ดำรงตำแหน่ง เป็นปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า ประจำกิ่งอำเภอคนแรก และเมื่อปี พ.ศ. 2499 กิ่งอำเภอวังซันบางส่วนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น สุขาภิบาลวังซัน ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะกิ่งอำเภอวังซัน ขึ้นเป็นอำเภอวังซันเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 โดยมีนายดุสิต ทรงประศาสน์ ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอวังซันคนแรก และเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากตำบลวังซันเฉพาะส่วนที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลตำบลวังซัน ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ ชื่อว่า "องค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน"

องค์การบริหารส่วนตำบลวังซันเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 ใน 8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ มีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอวังซัน ถึงที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวังซันประมาณ 3.5 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวง หมายเลข 1125 วังซัน- นาปลาแก้งมีเนื้อที่ประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 93,750 ไร่ (อ้างใน เว็บไซต์ องค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน)

ที่มาของวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซันจัดทำขึ้นจากการที่ได้ไปใช้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน และมีแนวคิดอยากทราบถึงปัญหาของประชาชนและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน ว่าประชาชนมีปัญหาในด้านใดและประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการให้บริการสาธารณสุขและการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซันมีการจัดการการให้สาธารณสุขในรูปแบบไหนในด้านต่าง ๆ ที่มีผลดีต่อประชาชนและการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังซันมากน้อยเพียงใดจึงทำให้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจลงพื้นที่สุ่มจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยในของการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซันเพื่อนำไปพัฒนาและทำให้ดีขึ้นเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ เพื่อผลการศึกษจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่

3. ประโยชน์ของการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซันอำเภอวังซัน จังหวัดแพร่

3.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่



4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ด้านเนื้อหา

ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังขึ้น อำเภอวังขึ้น จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ส่วนตัวแปรตาม (Dependent Variable) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังขึ้น อำเภอวังขึ้น จังหวัดแพร่

4.2 ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลวังขึ้น อำเภอวังขึ้น จังหวัดแพร่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนมีประชากรทั้งสิ้นมีทั้งหมด 5,548 คน จำแนกเป็นชาย 2,750 คน หญิง 2,798 คน จำนวนครัวเรือน 2,160 ครัวเรือน (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียนอำเภอวังขึ้น ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้คำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) คือแทนค่าสูตร

$$n = \frac{5548}{1+5548(0.05)x^2} = 373 \text{ คน}$$

ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่คำนวณออกมาได้จำนวน 373 คน แต่กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4.3 ด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน-กันยายนพ.ศ. 2565 เป็นเวลา 3 เดือน

4.4 ด้านพื้นที่

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังขึ้น อำเภอวังขึ้น จังหวัดแพร่ โดยแจกแบบสอบถามตามตารางดังกล่าว

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านใหม่	21	0.38	2
2	บ้านวังขึ้น	1,066	19.00	77
3	บ้านวังเบอะ	973	18.00	70
4	บ้านสีทิโน	438	8.00	32
5	บ้านวังแพน	533	9.62	38



หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง
6	บ้านหาดรั้ว	1,070	19.00	77
7	บ้านนาเวียง	402	7.00	29
8	บ้านนาใหม่	244	4.00	18
9	บ้านสิทธิพันธ์	432	8.00	31
10	บ้านวังชันพัฒนา	369	7.00	26
	รวม	5,548	100	400

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาลักษณะความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2. ด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว 3. ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต 4. ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี 5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีการดำเนินงานต่อไป

5.1 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการ ศึกษาและค้นคว้าจากตำราและเอกสารงานวิจัย บทความต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการต่าง ๆ หลังจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำความรู้มาใช้ในการ ดำเนินการวิจัย

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจและกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

5.3 การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการต่อไป

5.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ แหล่งข้อมูลคือ ประชาชนในตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 400 คน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน



6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ นำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 เพศ จำนวนร้อยละกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	201	50.25
หญิง	199	49.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 201 คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 199 คิดเป็นร้อยละ 49.75

ตารางที่ 2 อายุ จำนวนร้อยละกลุ่มตัวอย่างในตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 25 ปี	116	29.00
26 – 35 ปี	127	31.75
36 – 45 ปี	68	17.00
46 – 55 ปี	65	16.25
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	24	6.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชน ต่อการให้บริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 รองลงมา อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18 – 25 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาอีกอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 รองลงมาอีก อยู่ในช่วงอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 รองลงมาอีกอยู่ในช่วงอายุระหว่างมากกว่า 55 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00



ตารางที่ 3 ระดับการศึกษา จำนวนร้อยละกลุ่มตัวอย่างในตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	93	23.25
มัธยมศึกษา/ปวช.	141	35.25
อนุปริญญา/ปวส.	85	21.25
ปริญญาตรี	66	16.50
ปริญญาโท	13	3.25
สูงกว่าปริญญาโท	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่ระดับภาคศึกษามัธยมศึกษา/ปวช จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 รองลงมาอีกเป็นระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 รองลงมาอีกเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 รองลงมาเป็นสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4 อาชีพ จำนวนร้อยละกลุ่มตัวอย่างในตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	94	23.50
ค้าขาย	66	16.50
รับจ้างทั่วไป	39	9.75
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26	6.50
พนักงานบริษัท	22	5.50
เกษตรกร	153	38.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพ พบว่าพบความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกร จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมาเป็นอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 รองลงมาอีกเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 รองลงมาอีกเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75 รองลงมาอีกเป็นอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 รองลงมาอีกเป็นอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50



ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น
อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่

ตารางที่ 5 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการปรับปรุงและแก้ไขถนนให้มีความปลอดภัยและสะดวกสบายต่อการสัญจร	3.99	0.86	79.80	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการให้บริการแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อใช้ในการ อุปโภค บริโภค และการเกษตร	3.87	0.73	77.40	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างให้มีความปลอดภัยในทั่วตำบล	3.84	0.77	76.80	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น มีการควบคุมอาคาร สถานที่ ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย	3.93	0.76	78.60	มาก
รวม	3.91	0.78	78.20	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.91 (S.D.=0.78) คิดเป็นร้อยละ 78.20 เมื่อพิจารณาตามลำดับอันดับแรกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นการปรับปรุงและแก้ไขถนนให้มีความปลอดภัยและสะดวกสบายต่อการสัญจร ค่าเฉลี่ย 3.99 รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น มีการควบคุมอาคาร สถานที่ ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาอีกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการให้บริการแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อใช้ในการ อุปโภค บริโภค และการเกษตรค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาอีก เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างให้มีความปลอดภัยในทั่วตำบลค่าเฉลี่ย 3.84

ตารางที่ 6 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น มีการการสนับสนุนการฝึกอาชีพต่าง ๆ มากน้อย	3.96	0.77	79.20	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีความช่วยเหลือเกษตรกร เมื่อผลิตได้รับความเสียหายจากภัยต่างๆ	3.88	0.72	77.60	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการจัดระเบียบการค้า ตลาดสด	3.96	0.74	79.20	มาก



ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้น	3.99	0.73	79.80	มาก
รวม	3.95	0.74	79.00	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้น อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 (S.D.0.74) คิดเป็นร้อยละ 79.00 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆของ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้น ค่าเฉลี่ย 3.99 รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้น มีการสนับสนุนการฝึกอาชีพต่างๆมากน้อย ค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาเป็น .องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการจัดระเบียบการค้า ตลาดสดมากน้อย ค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาเป็น.องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีความช่วยเหลือเกษตรกร เมื่อผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยต่างๆ ค่าเฉลี่ย 3.88

ตารางที่ 7 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต

ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1.องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์	3.72	0.80	74.40	มาก
2.องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการจัดสถานที่สำหรับการออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ	3.77	0.79	75.40	มาก
3.องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการสนับสนุนแลป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด	3.81	0.75	76.20	มาก
4.องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย	3.87	0.79	77.40	มาก
รวม	3.79	0.78	75.80	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้น อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 (S.D.=0.78) คิดเป็นร้อยละ 75.80 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 3.87

รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการสนับสนุนแลป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติด ค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการจัดสถานที่สำหรับการออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจค่าเฉลี่ย 3.77 รองลงมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชิ้นมีการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ค่าเฉลี่ย 3.72



ตารางที่ 8 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่	3.90	0.77	78.00	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี	3.91	0.72	78.20	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ของประชาชน	3.90	0.77	78.00	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการส่งเสริมกิจกรรมงานประเพณีประจำท้องถิ่นในทุกหมู่บ้าน	4.01	0.76	80.2	มาก
รวม	3.93	0.76	78.60	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.76) คิดเป็นร้อยละ 78.60 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการส่งเสริมกิจกรรมงานประเพณีประจำท้องถิ่นในทุกหมู่บ้าน ค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ของประชาชน ค่าเฉลี่ย 3.90

ตารางที่ 9 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.16	0.79	83.20	มาก
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล วังชัน	4.06	0.71	81.20	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันมีการขุดลอกคลอง ทำการระบายน้ำป้องกันปัญหาน้ำท่วม อยู่เสมอ	4.06	0.76	81.20	มาก
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	4.09	0.78	81.80	มาก
รวม	4.09	0.76	81.80	มาก



จากตารางที่ 9 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.=0.76) คิดเป็นร้อยละ 81.80 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรก องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 4.16 รองลงมา ท่านมีความพึงพอใจต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการขุดลอกคลอง ทำการระบายน้ำป้องกันปัญหาน้ำท่วม อยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาเป็น ท่านมีความพึงพอใจต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น ค่าเฉลี่ย 4.06

ตารางที่ 10 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่

ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเมื่อท่าน มาใช้บริการ	3.81	0.82	76.20	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการให้บริการที่สะดวก รวดเร็วโดยลดขั้นตอนการบริการต่างๆ เมื่อท่านมาใช้บริการ	3.90	0.77	78.00	มาก
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วน ตำบล วังซิ่น	3.97	0.78	79.40	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการบริหารงานอย่างเป็น ระบบและการบริการที่มีประสิทธิภาพ	4.00	0.80	80.00	มาก
รวม	3.92	0.79	78.40	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น อำเภอวังซิ่น จังหวัดแพร่ พบว่าความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 (S.D.=0.79) คิดเป็นร้อยละ 78.40 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบและการบริการที่มีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย4.00 รองลงมาเป็น ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่น ค่าเฉลี่ย3.97 รองลงมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังซิ่นมีการให้บริการที่สะดวก รวดเร็วโดยลดขั้นตอนการบริการต่างๆ เมื่อท่านมาใช้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมาเป็น ท่านมีความพึงพอใจต่อการการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเมื่อท่านมาใช้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.81



7. การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการประเมินผลความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณะ โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้

1.1 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งประชาชนมีความคิดเห็นที่พึงพอใจในการบริการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยมีการ ปลูกป่าทดแทน รณรงค์ไม่ตัดไม้ทำร้ายป่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐิติพงศ์ ทิพย์อักษร (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการ สาธารณะของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชน ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากซึ่งประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ที่มีการกวาดถนนและสร้างกิจกรรมอาสาพัฒนาเทศบาล

1.2 ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งประชาชนมีความคิดเห็นที่พึงพอใจในการจัดการบริการการท่องเที่ยวในตำบลวังชันทำให้มีแหล่งสินค้าเกิดขึ้นมากมายและสร้างรายได้ให้ประชาชน ซึ่งขัดแย้งของ สุกิจ อรรถนารถ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า มีความพึงพอใจด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับปานกลางซึ่งการจัดการการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลเชิงเนินยังไม่เป็นที่พึงพอใจในแก่ประชาชนได้ไม่เต็มมากยังที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาในบางส่วน

1.3 ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพราะประชาชนส่วนมีความเห็นที่พึงพอใจในด้านการศึกษาที่สนับสนุนทุนการศึกษาและส่งเสริมด้านการกีฬาแก่เยาวชน และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม ทั้งทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับศรัณย์ ทิพย์บำรุง (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) สาขายะลา พบว่า มีผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นโดยภาพรวมในระดับมาก และมีความคิดเห็นมากที่สุดด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเข้าถึงประชาชนได้ดี

1.4 ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งประชาชนมีความคิดเห็นที่ดีและการทำงานที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชันในด้านพนักงานและเทคโนโลยีที่ทันสมัยประชาชนไม่ต้องรอนาน ซึ่งสอดคล้องของ ภาวิกา เลาวัญศิริ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักเทศบาลบ้านเหลื่อม อำเภอ บ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการให้บริการของสำนักเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าบริการของสำนักเทศบาลมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วต่อการให้ทำงานและเวลาที่ประชาชนมาใช้บริการไม่ต้องรอนาน

1.5 ด้านโครงสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพราะประชาชนมีความคิดเห็นที่พึงพอใจในการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลวังชันได้จัดการ เช่น ไฟฟ้าสัญญาณที่ให้ความปลอดภัย แก่ ประชาชนและการซ่อมแซมบ้านเรือน ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องของ สุกิจ อรรถนารถ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร



ส่วนตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในระดับมาก เพราะประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดการบริหารในด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนินที่สนใจความเป็นอยู่ เช่น ดื่ก อาหาร ชำรุด แก้ไขได้รวดเร็ว

1.6ก ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งประชาชนมีความมีความคิดเห็นที่พึงพอใจในการจัดการด้านสังคม และคุณภาพชีวิตในการจัดการเกี่ยวกับผู้ป่วย และเยาวชนเป็นอย่างดีเข้าช่วยเหลือในด้านเกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งสอดคล้องของ สุกิจ อธิญาณารถ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการพัฒนาด้านสังคม/คุณภาพชีวิตในระดับมากซึ่งประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดการและบริหารด้านสังคมที่ให้ความช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยที่ติดเตียง เป็นอย่างดี

2. จากผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับมาก เมื่อแยกแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ พบว่าความคิดเห็นของประชาชน ค่อนข้างมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันไป ทำให้ประชาชนประเมินความพึงพอใจออกมาในระดับมากโดยผลรวม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1 องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน ควรรับฟังเสียงสะท้อนจากประชาชนในชุมชนเพื่อจะได้จัดโครงการที่สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้

8.2 . ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังชันควรตระหนักถึงการให้บริการประชาชนในทุกภารกิจเพื่อให้การให้บริการสาธารณะกับประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

8.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัน ในเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและนำไปปรับปรุงการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

9. บรรณานุกรม

ชูวงศ์ ฉายะบุตร.(2549). “การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย” กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง

ฐิติพงศ์ ทิพย์อักษร (2554) “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการ สาธารณะของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอ

เมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” สารนิพนธ์ : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์.

ณัฐพงษ์ สัมฤทธิ์เดชขจร. (2557). “การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี”

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเนชั่น.



- สุกิจ อรรถนารถ. (2544). “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนินอำเภอเมืองจังหวัดระยอง” จังหวัดระยอง: ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยมหาลัยบูรพา).
- ศรัณย์ ทิพบำรุง. (2544) “ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) สาขายะลา” ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(สาขาการจัดการการพัฒนาสังคมคณะพัฒนาสังคม): สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธัมมาภรณ์ ศรีเคลือบ และ พัฒน์ศิณ สาเรงรัมย์. (2556) “การบริการสาธารณะของเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเมืองบัวอำเภอเกษตรวิสัย” จังหวัดร้อยเอ็ด: วิทยาลัยนครรราชสีมา.
- เบญจวรรณ วรรณทวีสุข. (2556) “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแสงตุ้ง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด.” การศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิกา เลาวัญศิริ. (2547) “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมอำเภอบ้านเหลื่อมจังหวัดนครราชสีมา” รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต(สาขานโยบายสาธารณะบัณฑิตวิทยาลัย) : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสาวลักษณ์ ตีมัน. (2560) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยาวจังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.



การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน บ้านकुตหมากไฟ
ตำบลकुตหมากไฟ อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

Participation of the people in the management of community tourism Ban
Kut Mak Fai Tambon Kut Mak Fai Nong Wua So District Udon Thani
Province

กฤษฎา เมืองราช¹ สุรชัย หุตาชัย² รวิภัทร จุลจันทรโพธิ์³
ประกาศ แสนทอง⁴ สรัญญา เจริญศิริ⁵

Kritsada Muangrat Surachai Hutachai Raveephat Junjantanapho
Prakart Saenthong Saranya Charoensiri

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านकुตหมากไฟ ตำบลकुตหมากไฟ อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนบ้านकुตหมากไฟ จำนวน 7,877 คน คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลकुตหมากไฟในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุดได้แก่การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมด้านในการวางแผนและการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนตลอดผู้บริหาร ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การจัดการแหล่งท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวชุมชน

¹ นักศึกษาศาสาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² นักศึกษาศาสาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ นักศึกษาศาสาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁴ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁵ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี



Abstract

Research on People's participation in Ban Kut Mak Fai community tourist attractions Tambon Kut Mak Fai, Nong Wua So District, Udon Thani Province. The objectives were to study the level of people's participation in community tourism management and to suggest guidelines for promoting participation in community tourism management. A questionnaire was used to collect data from the population living in the Ban Kut Mak Fai community area of 7,877 people. The sample size used in the research was determined using the formula (Taro Yamane) was a sample of 380 people.

The results of the research revealed that the overall participation of the people in Kut Mak Fai sub-district tourism management was at a high level. Followed by participation in operations, participation in planning and participation in the benefits respectively. With the following suggestions: community leaders throughout the management should hold public hearings on the management of tourist attractions. People in the community should be involved in planning the way to promote and develop tourist attractions. Including organizing activities to publicize tourist attractions by giving people in the community the opportunity to participate in planning activities.

Keyword: community participation; tourism management; community tourism

1. บทนำ

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทมากขึ้นในสังคมโลกและยิ่งมากขึ้นในชุมชนท้องถิ่น เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายอาณาเขตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าใกล้วิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ในขณะที่แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางบวกนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่าง ๆ ในไทยเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวไม่ได้กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ หากมีการกระจายตัวสู่ชุมชนส่งผลให้ท้องถิ่นหลายแห่งตั้งรับการมาถึงของนักท่องเที่ยวโดยนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ขณะเดียวกันนั้นภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น จากการประกาศให้ท่องเที่ยววิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปในทิศทางที่ยั่งยืน แต่จากการที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีจำกัดไม่ว่า จะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ผู้ดูแลและประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ จะต้องมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีและการให้บทบาทกับคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม (ศิริพร สิมโรง, 2562) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ 5 ปี ซึ่งเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว 20 ปี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง จังหวัด



อุดรธานี มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ แบบครบวงจร มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในจังหวัด เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ในปีพ.ศ. 2560 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านของจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 8.38 และด้านรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 15.59 อัตราส่วนของผู้เข้าพัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.331 และจำนวนผู้เข้าพักในจังหวัดอุดรธานี ก็เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.29 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ส่วนหนึ่งมาจากจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางของภาคอีสานตอนบนที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประชาสัมพันธ์และได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด อีกทั้งจังหวัดยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะคำชะโนด อำเภอบ้านดุง ที่ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวและนักเสี่ยงโชคจากทั่วสารทิศเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนี้เป็นจำนวนมาก และนักท่องเที่ยวได้มีการบูชาพญานาค เพื่อกราบสักการะองค์นาคาธิบดีศรีสุทโธ (เจ้าปู่ศรีสุทโธ) และเจ้าย่าศรีพทุมมา นอกจากนี้ จังหวัดอุดรธานียังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น วัดป่าภูก้อน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง วนอุทยานแห่งชาติภูผายล ภูผายล อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท อนุสรณ์สถานโฮจิมินห์ และห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ แหล่งจำหน่ายสินค้า อาทิเช่น ตลาดผ้านาข้าว ศูนย์การค้า UD Town ถนนคนเดิน เป็นต้น (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานีปี พ.ศ. 2561-2565)

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ปัจจัยบวกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เรื่องการเดินทางที่สะดวกรวดเร็วและง่ายขึ้น การเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำ การนำมาสคอตคุณทองโบราณมาเป็นสื่อสัญลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการขายสินค้าของที่ระลึกได้ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวนั้น ควรมี (1) การพัฒนาการคมนาคมขนส่งให้มีมาตรฐานและเชื่อมโยงการเดินทางผ่านระบบต่าง ๆ โดยเฉพาะระบบรถขนส่งสาธารณะ (2) การพัฒนามาตรฐานเรื่องความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงป้ายหรือสัญญาณต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและการแจ้งเตือนความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว , การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในระดับต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมดูแลความปลอดภัย (3) การส่งเสริมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ และ (4) การส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึกให้มีอัตลักษณ์ มี Storytelling เช่น สินค้าคุณทองโบราณ สินค้าพื้นเมือง(แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานีปี พ.ศ. 2561-2565) การท่องเที่ยวชุมชน (Community based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยวชุมชนยังมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและการกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหลายอย่างเกี่ยวข้องกับคนหลายส่วน ตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561- 2565 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) การเปิดชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวก็เปรียบเสมือนการเปิดตัวสู่สาธารณะให้คนภายนอกรู้จักชุมชนมากขึ้น จากการทำชุมชนเคยเป็นผู้เฝ้ามองการ



เปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับภายนอกก็เฉพาะแค่การขายผลิตผลทางการเกษตร การรับรู้ข่าวสาร การออกไปรับจ้างขายแรงงาน หรือเรียนหนังสือในเมือง ซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับภายนอกเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย นายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหยุดความสัมพันธ์กิจกรรมนั้นก็หยุดติดลง ส่งผลต่อชุมชนไม่มากนัก เพราะเป็นความสัมพันธ์แบบแยกส่วน ซึ่งพื้นที่ความสัมพันธ์อยู่นอกชุมชน แต่การท่องเที่ยวไม่ใช่เช่นนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชน การผลิตและการบริการอยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายโยงใยคล้ายใยแมงมุม มีคนข้างนอกและกลไกภายนอกเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับคนและองค์การภายในชุมชน การควบคุมเป็นไปได้ยาก หากมีผลกระทบที่จะเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ ในทางกลับกัน หากชุมชนมีความแข็งแรง มีการเตรียมความพร้อม สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้โดยชุมชนเองและให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม มีอำนาจเพียงพอที่จะกำหนดการท่องเที่ยวให้เป็นไปในแนวทางที่ชุมชนต้องการตลอดจนรู้เท่าทันสถานการณ์และมองประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก (ณัฐพัชร มณีโรจน์ , 2560)

ชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยประชาชนมีส่วนร่วม เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิต สัมผัสชีวิตชาวบ้านและมีแหล่งอารยธรรมสมัยโบราณ บ้านกุดหมากไฟเป็นชุมชนดั้งเดิมของอำเภอหนองวัวซอที่มีประวัติยาวนานสืบเนื่องตั้งแต่ผู้นำชุมชนได้มองเห็นศักยภาพของทรัพยากรทางภูมิศาสตร์ประเทศแหล่งน้ำและดินอันอุดมสมบูรณ์ ที่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานที่อยู่และประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร่วมกันขยายชุมชนจนเติบโตถึงปัจจุบัน ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีและความร่วมมือร่วมใจทำให้ชุมชนพัฒนาก่อตั้งประมาณ พ.ศ. 2493 ครั้งแรกมีครัวเรือน 9 ครัวเรือน มาทำนาในแถบบริเวณนี้ได้ผลดีมาก ชาวบ้านจึงอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้นและมีการตั้งหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2495 เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่และประชากรมากทำให้มีการแยกหมู่บ้านออกไปตั้งอยู่ในที่สูงและอยู่ทิศตะวันออกของหมู่บ้านชื่อบ้านโนนสว่าง บ้านโนนโพธิ์ เพราะมีต้นต้นโพธิ์เกิดขึ้นกลางหมู่บ้าน อีกหมู่บ้านมีหนองน้ำใหญ่ใกล้เคียงหมู่บ้านจึงตั้งชื่อว่า บ้านหนองแวงพัฒนา และปัจจุบันชาวบ้านทำการเกษตรเกี่ยวกับการทำทำนา ทำสวนมะม่วงทำรายได้ให้ครอบครัวจนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น บ้านกุดหมากไฟ เป็นหมู่บ้านที่อุดมไปด้วยสวนมะม่วงและยังเป็นมะม่วงที่ขึ้นชื่อของภาคอีสาน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะปลูกมะม่วงซึ่งเป็นผลไม้เศรษฐกิจของหมู่บ้าน ชุมชนบ้านกุดหมากไฟมีกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟท่องเที่ยวเชิงเกษตร และธรรมชาติ ท่องเที่ยวยังถิ่นท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านพักโฮมสเตย์ได้รับมาตรฐานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารเป็นผู้จัดทำอาหารให้นักท่องเที่ยวที่มาพักบ้านพักโฮมสเตย์และยังมีส่วนร่วมในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น มะม่วงกวน ไอติมมะม่วง กล้วยหอมทอง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวในตำบล สร้างรายได้เสริมแก่ชุมชนจากการขายผลิตผลและบริการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและประวัติศาสตร์ เรือสำเภายุถึง 2,500 ปี ที่ตั้งอยู่บนเทือกเขาภูพาน จังหวัดอุดรธานี ยังมีจุดเด่นที่มีความศักดิ์สิทธิ์ คือ “พญานาคราชสีทอง” ชื่อมุขลินีท์ ซึ่งหลวงพ่อดีสร้างขึ้นมาตามนิมิต และ “รอยฝ่ามือแดง” ที่ปรากฏให้เห็นตรงหินก้อนใหญ่ แหล่งขอโชคลาภแห่งใหม่ของเมืองอุดร โดยทั้งหมดประชาชนในชุมชนกุดหมากไฟได้จัดการแหล่งท่องเที่ยวนี้โดยมีบทบาท ในการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจต่างๆในชุมชน เช่น กลุ่มวิสาหกิจธนาคารต้นไม้ กุดหมากไฟ ได้รับการประเมินว่าสามารถกักเก็บก๊าซเรือนกระจกได้ 18,906.427 ตัน และกลุ่มอนุรักษ์



กระบือไทยโดยประชาชนได้ทำผลผลิตจากมูลกระบือมาแปรรูปเป็นปุ๋ยอัดเม็ด (สมพงษ์ นาสมาวาส กำนันตำบลกุดหมากไฟและประธานกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ, 2565 : สัมภาษณ์)

จากความสำเร็จดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการท่องเที่ยวชุมชน ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการหาแนวทางการศึกษาการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวจากความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่จนสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ตรงจุดจนเกิดเป็นความสามัคคี คือเกิดกลุ่มพลังชุมชนในทุก ๆ หมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้และความสามารถจัดการท่องเที่ยวตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ของการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

3.2 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

3.3 ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในพื้นที่หรือประเด็นการวิจัยอื่นได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

2. ขอบเขตประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี จำนวนประชากร 7,877 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตร (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน (ที่มา: เทศบาลตำบลกุดหมากไฟ ข้อมูล ณ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2564)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ บ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี



4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2565 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2565

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกุดหมากไฟ 11 หมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด 7,877 คน (ที่มา: เทศบาลตำบลกุดหมากไฟ ข้อมูล ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7,877 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากประชาชนในชุมชนหมู่บ้านกุดหมากไฟ 11 หมู่บ้าน และคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านกุดหมากไฟ	1,011	49
หมู่ที่ 2 บ้านโนนสว่าง	1,190	57
หมู่ที่ 3 บ้านโคกล่าม	784	38
หมู่ที่ 4 บ้านโนนโพธิ์	577	28
หมู่ที่ 5 บ้านกุดน้ำใส	888	43
หมู่ที่ 6 บ้านหนองแสง	403	19
หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวงจุมพล	623	30
หมู่ที่ 8 บ้านหนองแวงศรีชมพู	715	34
หมู่ที่ 9 บ้านหนองแวงพัฒนา	570	28
หมู่ที่ 10 บ้านหนองแวงศรีวิไล	563	27
หมู่ที่ 11 บ้านแสงอร่าม	553	27
รวม	7,877	380

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบปริมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานีโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการคำถามกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้



ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน บ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน บ้านกุดหมากไฟ ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

3. การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) และได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ลำดับ โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก ผู้วิจัยจะแบ่งช่วงแต่ละระดับความคิดเห็น โดยใช้อันตรภาคชั้น (Class Interval) เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2543)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขออนุญาตเพื่อเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปเป็นจำนวน 380 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

6. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 และเพศหญิงจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 ตามลำดับ มีช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมาคือช่วงอายุ 46-60 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุดคือ อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 10,000-15,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาคือมีรายได้ตั้งแต่ 15,000-20,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และน้อยที่สุดได้แก่ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับ



2. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมด้านในการวางแผน	3.83	1.07	มาก
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.86	1.23	มาก
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.80	1.03	มาก
การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล	3.90	1.06	มาก
ภาพรวม	3.84	1.09	มาก

จากตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.90 (S.D=0.82) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 (S.D=0.75) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (S.D=0.77) ตามลำดับ จากผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์ได้ ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

ผลวิจัยภาพรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนเรื่องการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมการชมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน การทำมะม่วงและการทำผ้าไหมลายมะม่วงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการคิดแก้ไขปัญหา เช่น การมีัคคุเทศก์น้อยคอยให้คำแนะนำในการท่องเที่ยวและพื้นที่ในการจอดรถ และลำดับสุดท้ายมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเช่น การปรับปรุงพัฒนา การเสริมสร้างรายได้

ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ

ผลวิจัยภาพรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเป็นอันดับแรก รองลงมามีส่วนร่วมในการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริการห้องน้ำ ที่พัก ที่จอดรถ และลำดับสุดท้ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติสนับสนุนอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ผลวิจัยภาพรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณา พบว่า ได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมทางด้านการจัดโฮมสเตย์ การทำมะม่วง การทอผ้า และการทำของที่ระลึกเป็นอันดับแรก รองลงมาได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าแหล่งท่องเที่ยว เช่น ของที่ระลึกประจำท้องถิ่น,สินค้าโอท็อป และลำดับสุดท้ายได้รับผลประโยชน์จากความช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานในจังหวัดช่วยในเรื่องงบประมาณการพัฒนาส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว



ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ผลวิจัยภาพรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณา พบว่า มีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากกิจกรรมการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรก รองลงมาได้มีการติดตามและประเมินผลด้าน ข้อมูลสถิติต่าง ๆ เช่น สถิตินักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแต่ละปี สถิติรายได้จากการจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น และลำดับสุดท้ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรมโครงการของแหล่งท่องเที่ยว

7. การอภิปรายผล

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลกุตหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนเรื่องการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมการชมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการคิดแก้ไขปัญหา เช่น การติดป้ายบอกทาง และพื้นที่ในการจอดรถ และน้อยที่สุดคือมีการวางแผนในการพัฒนาต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การทอผ้า และของฝากที่ระลึก ทั้งนี้เป็นเพราะมีการวางแผนจัดอบรมให้ความรู้กับคนในชุมชนและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ประชาชนในชุมชนเข้าในการคิดวางแผน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการจัดการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์นั้น ผู้เข้าร่วมนอกจากจะได้ผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เช่น การกู้เงินจากกลุ่มและยังได้ความรู้จากการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงานจากต่างหมู่บ้าน สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินและสรุปผลกิจกรรมที่องค์กรชาวบ้าน ร่วมกันปฏิบัติขึ้น คณะกรรมการแต่ละกลุ่มจะติดตามประเมินผลโดยการประชุมย่อยกันบ่อยครั้ง เพื่อการพิจารณาปัญหาาร่วมกัน ปัจจัยที่มีผลต่อคนในชุมชนรวมตัวกันก่อนตั้ง เพื่อร่วมกันปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ด้านภาวะเศรษฐกิจ เช่น การขาดแหล่งทุนในการนำไปใช้ ประกอบอาชีพ ความผูกพันเป็นเครือญาติกัน การมีปัญหาร่วมกัน และได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชน ผลการเปลี่ยนแปลงจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาองค์กรชาวบ้านท้องถิ่น คือ องค์กรท้องถิ่นมีความเข้าใจสถานภาพความมั่นคงของกลุ่ม ความรู้สึกการมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์นั้นด้วย และเป็นเจ้าของในกิจกรรมที่ทำให้กิจกรรมมีความต่อเนื่อง ความเข้มแข็งของกลุ่มที่เกิดจากคณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มและการได้รับประโยชน์ การมีความรับผิดชอบสูง สามารถสร้างกิจกรรมในการขอโครงการหรือโครงการใหม่ๆเพื่อเป็นประโยชน์เข้าสู่หมู่บ้านได้อย่างมีศักดิ์ศรี การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลกุตหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน รองลงมามีส่วนร่วมในการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริการห้องน้ำ ที่พัก ที่จอดรถ และน้อยที่สุดมีส่วนร่วมในการปฏิบัติสนับสนุนอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นเพราะ ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจะปฏิบัติภารกิจตามกิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยการเข้ากลุ่มอาชีพตามความถนัดของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่าง



ยั่งยืน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรมให้ความรู้กับเยาวชนและชุมชนเกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์เพื่อให้เกิดเป็นอาชีพ และได้รับรู้ถึงประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น การสร้างศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเกี่ยวกับอาชีพของชุมชน โดยชุมชนมีการจัดสถิติให้ความรู้แก่คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจ การเพิ่มคุณค่าและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีชื่อเสียง โดยเทศบาลร่วมกับชุมชนในการรับผิดชอบ เทศบาลเป็นผู้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและชุมชนเป็นผู้จัดการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ จุติพันธ์ ขวัญเนตร (2562) ในการวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนิเวศแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนชายฝั่งแดนภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในการส่งเสริมร่วมกันคิด รวมถึงการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้ความรู้ความคิดและวิธีการที่ดีในการแก้ปัญหาด้วยตัวของประชาชน เพื่อส่งเสริมดูแลติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรและพนักงานผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของคนเป็นของตนเอง นอกจากการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องยึดแนวทางปฏิบัติ

3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมทางด้านการจัดโฮมสเตย์ การทอผ้า และการทำของที่ระลึก รองลงมาได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าแหล่งท่องเที่ยว เช่น ของที่ระลึกประจำท้องถิ่น, สินค้าโอท็อป และน้อยที่สุดได้รับผลประโยชน์จากความช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานในจังหวัดช่วยในเรื่องงบประมาณการพัฒนาส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นเพราะ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนไปปฏิบัติเกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมให้บุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดใกล้เคียงได้มาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชน ส่งเสริมการสร้างเอกลักษณ์วัฒนธรรม ส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจแก่ชุมชนในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ ประโยชน์ที่เกิดขึ้น คือ ชุมชนสามารถอนุรักษ์ รักษา วัฒนธรรมประเพณี อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี พร้อมด้วยเผยแพร่ลายผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์คือ ผ้าไหมลายมะม่วง สู่สายตาชาวโลกเพื่อให้ชุมชนในเขตตำบลกุดหมากไฟ มีรายได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเมื่อชุมชนมีรายได้ที่มั่นคง และเศรษฐกิจในชุมชนที่มั่นคงของประชาชนชุมชน ประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลการดำเนินการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ศิริพร สิมโรง (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเกาะกูด ตำบลเกาะกูด อำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด พบว่าการวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่ง ที่จะช่วยสนับสนุนให้สามารถในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อพัฒนา



ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่มากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงนั้น จะส่งผลต่อกระบวนการวางแผน พัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

4. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลกุดหมากไฟ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาได้มีการติดตามและประเมินผลด้านข้อมูลสถิติต่าง ๆ เช่น สถิตินักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแต่ละปี สถิติรายได้จากการจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น และน้อยที่สุดได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรมโครงการของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นเพราะ การติดตามและประเมินผลของแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการประเมินในแต่ละด้านในทุก ๆ ปี เช่น การประเมินนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแต่ละปีมีจำนวนมากเท่าไร การติดตามและประเมินในด้านรายรับ การขายของที่ระลึก นักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ ซึ่งการติดตามและประเมินผล ส่งผลในการแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน ใน 1 ปีจะมีการประเมินแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในเรื่องรายรับ และโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการโฮมสเตย์ อนุรักษ์ โครงการกลุ่มวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชนม์บัณฑิต วรธนพันธุ์(2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลระแงง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลโครงการทำให้ทราบความคิดเห็นทราบผลการดำเนินงานความต้องการของประชาคมหรือตัวแทนชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อต้องการทราบการมีส่วนร่วมของประชาคมหรือตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นข้อมูลสารสนเทศในการต่อเนื้องานครั้งต่อไปส่งผลให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งมีความรักความสามัคคีมีความเป็นประชาธิปไตยมีส่วนร่วมในการทำงานทุก ๆ ด้านและการประเมินผลจะเป็นประโยชน์และใช้เป็นข้อมูลของชุมชนในท้องถิ่นที่จะต้องร่วมงานกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้นำชุมชนตลอดผู้บริหาร ควรมีการรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนแหล่งท่องเที่ยว

1.2 ผู้นำชุมชนตลอดผู้บริหาร ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนกิจกรรม

1.3 หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนควรเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนาการมีส่วนร่วม เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการการท่องเที่ยว



2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาการแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจให้ประสบความสำเร็จและมีความเข้มแข็ง

9. บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2565. แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน และสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561- 2565. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2565 จาก <https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/secretary/download/PDF/Action%20Plan%20for%20Tourism%20Development.pdf>

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อำเภอท่งบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ .ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ชนม์บันลือ วรรณพันธ์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชน บ้านโด กเมือง ตำบลจระเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2556). สถิติพื้นฐาน. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จตุตินันท์ ขวัญเนตร. (2562). การจัดการท่องเที่ยวชุมชนนิเวศแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชน ชายฝั่งแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษาตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด .ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2561 – 2564. 2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2565 จาก http://www.2014.udonthani.go.th/document_category.php?document_category_id=6.

ณัฐพัชร์ มณีโรจน์. (2560) .การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน.วารสารวิชาการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. ฉบับที่ 2 : 29.

วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่ง กร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี . ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร สิมโรง. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเกาะกูด ตำบลเกาะกูด อำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด . รายงานการวิจัยสาขารัฐประศาสนศาสตร์ .นครปฐม:คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สมพงษ์ นาสมวาส. (2565). กำนันตำบลกุดหมากไฟและประธานกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวตำบลกุดหมากไฟ. สัมภาษณ์ ณ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2565.



ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม
บ้านหนองกง ตำบลหนองกงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี
Factors affecting success in management of Ban Nong Kung silk yarn
community enterprise, Nong Kung Sri Sub-District, Non Sa-at District,
Udon Thani Province

ธนพล น้อยสีเหลือง¹, ณัฐภูมิ เนียมหนองตม², ศรีัญญา เจริญศิริ³,
ศรัณย์ เจริญศิริ⁴, ธนวิทย์ บุตรอุดม⁵

Thanaphon Noiseeluang Natthapoom Niennongtoom Saranya Charoensiri
Saran Charoensiri Thanawit Butrudom

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกง ตำบลหนองกงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกง และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกง ตำบลหนองกงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยประชากร ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การพรรณนาเพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้นำอยู่ในระดับมาก รองลงมาในด้านการมีส่วนร่วมและด้านการเงิน โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการส่งเสริมให้คนในพื้นที่ หรือเด็กในยุคนสมัยใหม่หันมาสนใจผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดไปยังคนรุ่นหลังต่อไป การสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล และการสนับสนุนด้านของเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน; กลุ่มผลิตเส้นไหม; ความสำเร็จวิสาหกิจชุมชน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁵ รองศาสตราจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี



Abstract

A study of the variables influencing the management of the Ban Nong Kung Silk Yarn Community Enterprise Group Nong Kung Sri Subdistrict, Non Sa-at District, Province of Udon Thani This study aimed to investigate the factors influencing the management of the silk thread production community enterprise group and to propose guidelines for the management of the silk thread production community enterprise group at Ban Nong Kung Village, Nong Kung Sri Sub-district, Non Sa-at District Udon Thani Province. The population that was a part of the Ban Nong Kung Silk Yarn Production Community Enterprise served as the study's sample group 41 people. Questionnaires and interviews were data collecting tools. Frequency, percentage, mu, and standard deviation statistics were employed in the analysis of quantitative research data. synthesis of the elements influencing success using qualitative research, including a description. The study's findings showed that the following variables were important to community enterprise group management success: The leadership element was found to be at a high level when categorized by aspect. Participation and funding come next. Here are some ideas for development: Children in the present period are interested in local items to be maintained and handed down to future generations, thus community entrepreneurship groups should encourage locals to produce them. Specifically, from the government and support from the public and private sectors in terms of money.

Keyword: community enterprises; silk production group; community enterprise success

1. บทนำ

เศรษฐกิจฐานรากมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืนเป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นธรรมซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในชุมชน ในการสนับสนุนให้แต่ละชุมชนมีการรวมกลุ่มในลักษณะของ"กลุ่มอาชีพ"และส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญา ทักษะฝีมือ ธรรมชาติ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้า สิ่งเหล่านี้เป็นทุนทางสังคมของชุมชนซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ และบูรณาการกับภูมิปัญญาเดิม แล้วต่อยอดด้วยวิทยาการสมัยใหม่ ให้พื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทย แข็งแกร่ง นโยบายดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน (ภูตรา อาแล และคณะ, 2562) โดยนโยบายภาครัฐบาลให้ความสำคัญกับชุมชนในการนำความรู้และทรัพยากรในพื้นที่มาผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจฐานรากให้สามารถสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน



สนับสนุนสินค้าชุมชนและยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาช่องทางการตลาดเชื่อมโยงกับระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสร้างพลังสังคม พลังชุมชน รวมทั้งสร้างการเรียนรู้ ฝึกอาชีพกลุ่มอิสระในการร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556) รัฐบาลจึงมีนโยบายดำเนินการ ดังนี้ (1) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล และสนับสนุนความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนผ่านเทคโนโลยี สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนตามความพร้อมและศักยภาพในแต่ละพื้นที่ ใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน (2) สร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยสร้างผู้นำชุมชนยกย่องสำคัญในการจัดการปัญหาความเหลื่อมล้ำการพัฒนาตนเองและการจัดการของชุมชนท้องถิ่น ยกระดับคุณภาพตลาด และส่งเสริมการขยายตลาดออกสู่ต่างประเทศ (สุทธิพงษ์ จุลเจริญ, 2563)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการจดทะเบียนแล้วรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนมากถึง 3,174 แห่ง จึงมีการสนับสนุนกลุ่มกลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชน ถือว่าเป็นการยกระดับและพัฒนากลุ่มอาชีพวิสาหกิจ ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างอาชีพและก่อให้เกิดรายได้กระจายไปยังประชาชน และในชุมชนแต่ละกลุ่มจะมีผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะของตน เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมกลุ่มผลิตผ้าไหมผ้าฝ้าย กลุ่มผลิตภัณฑ์หอมผ้า เสื้อผ้า เครื่องไม้ เฟอร์นิเจอร์เครื่องตี และบริการต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีแนวทางการพัฒนาตลอดจนแผนงานประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาศักยภาพการค้าการลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาคน้ำโขง หรือ GMS ประกอบด้วยแผนงานที่ 4 สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อให้แข่งขันได้โดยมีตัวชี้วัด คือ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ และเพื่อให้บรรลุผลตัวชี้วัดดังกล่าวได้จัดทำโครงการสร้างมูลค่าเพิ่ม ผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อให้แข่งขันได้ มีกิจกรรมย่อยประกอบด้วย 1) การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนแปรรูป และการสร้างนวัตกรรม 2) การสร้างตราสัญลักษณ์สินค้าอุดรธานีและจัดมหกรรมสินค้า 3) การสร้างเครือข่ายสินค้าและบริการ E-Commerce อีกทั้งสนับสนุนภารกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และชุมชนให้มีศักยภาพในการใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ หรือสินค้ามีมาตรฐาน เพื่อตอบสนองนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และเป็นการสร้างอาชีพ สร้างงานแก่ประชาชนเพื่อลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานนอกฤดูการผลิตภาคเกษตรกรรม และส่งเสริมการวิสาหกิจชุมชนในการเข้าถึงอาชีพ (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี, 2561-2564)

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง เป็นอีกหนึ่งกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรธานี ก่อตั้งเมื่อปี.ศ. 2550 เพราะมีความต้องการส่งเสริมอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในชุมชน จึงเริ่มจากการตัดกิ่งหม่อนที่มีในบริเวณบ้านมาปักชำแล้วนำไปแจกจ่ายในชุมชนเพื่อให้มีการทดลองเลี้ยงไหมในชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าและสร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยมีสมาชิกกลุ่มเริ่มต้นจำนวน 10 ราย ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 15 ราย จึงเล็งเห็นว่าควรจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพคือกลุ่มอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และดำเนินการจัด



ทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนที่สำนักงานเกษตรอำเภอโนนสะอาด ในชื่อกลุ่มว่า "วิสาหกิจชุมชนเส้นไหมบ้านหนอง
 กุง" เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2552 และในปัจจุบันได้มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 41 ราย ทำให้สามารถสร้าง
 รายได้ให้กับประชาชน และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนได้รับรางวัลและเกียรติบัตร
 มากมายเป็นเครื่องรับรองมาตรฐานการผลิตภัณฑ์ อาทิ ปี พ.ศ.2557 ได้รับรางวัลที่ 1 หมู่บ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
 ระดับเขต ได้รับรางวัลที่ 2 หมู่บ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหมระดับประเทศ ด้านภูมิปัญญา ปี พ.ศ. 2558 ได้รับรางวัลรอง
 ชนะเลิศอันดับที่ 1 กิจกรรมคัดเลือกการเกษตรดีเด่นแห่งชาติ สาขาปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปี พ.ศ. 2563 ได้รับยก
 ย่องเป็นปราชญ์ด้านหม่อนไหมสาขาอาชีพการเลี้ยงไหมหัตถกรรม (การเลี้ยงไหมครบวงจร) ปี พ.ศ. 2564 ได้รับ
 รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 เส้นไหมน้อยสาวมือ (พันธุ์ไทยพื้นบ้าน ระดับบุคคลทั่วไป ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ
 ที่ 1 เส้นไหมทอสาวมือ (พันธุ์ไทยพื้นบ้าน) ระดับบุคคลทั่วไป ปี พ.ศ. 2565 ได้รับการรับรองมาตรฐาน
 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน นกยูงสีทอง (Royal Thai silk) นกยูงสีน้ำเงิน (Thai silk) และนกยูง
 สีเขียว (Thai Silk Blend) ในปัจจุบันก็ยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้
 อุปโภค เป็นการสร้างมาตรฐานคุณภาพของสินค้าให้ผู้อุปโภคพึงพอใจและกลับมาซื้อใหม่อีกครั้ง (นิกร แก้ววิสัย,
 2565 : สัมภาษณ์)

จากความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน
 การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม บ้านหนองกุง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด
 จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยในการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม
 บ้านหนองกุง และแนวทางในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงผลการวิจัยจะเป็น
 แนวทางในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม บ้าน
 หนองกุง ตำบลหนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
- 2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุง ตำบล
 หนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เส้นไหม บ้าน
 หนองกุง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
- 3.2. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้เสนอเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจ
 ชุมชนเส้นไหม บ้านหนองกุง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุงศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
- 3.3 ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการด้านการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและ
 สามารถนำผลการวิจัยที่ได้นี้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในพื้นที่หรือประเด็นการวิจัยอื่นได้



4. ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองงูง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองงูงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี

2. กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และตัวแปรตามมาจากแนวคิดหลักการของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ วิทยา จันทวงค์ศรี (2547:26-28) โดยมีตัวแปรตาม 9 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการบริหารจัดการและสมาชิก 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการมีส่วนร่วม 6. ด้านผู้นำ 7. ด้านแรงงาน 8. ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก 9. ด้านข้อมูลข่าวสาร

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองงูง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองงูงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 41 คน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม บ้านหนองงูง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองงูงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2565 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2565

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

1.1 วิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองงูง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองงูงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 41 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2 วิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองงูง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองงูงศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหลักในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการบริหารจัดการและสมาชิก 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการมีส่วนร่วม 6. ด้านผู้นำ 7. ด้านแรงงาน 8. ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก 9. ด้านข้อมูลข่าวสาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 วิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้



ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง ประกอบด้วย 9 ด้านได้แก่ 1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการบริหารจัดการและสมาชิก 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการมีส่วนร่วม 6. ด้านผู้นำ 7. ด้านแรงงาน 8. ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก 9. ด้านข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 วิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นแบบสอบถามเจาะจงโดยจะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 9 ด้านได้แก่ 1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการบริหารจัดการและสมาชิก 4. ด้านการเงิน 5. ด้านการมีส่วนร่วม 6. ด้านผู้นำ 7. ด้านแรงงาน 8. ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก 9. ด้านข้อมูลข่าวสาร กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตเส้นไหม บ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี

3. การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) และได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ลำดับ โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก ผู้วิจัยจะแบ่งช่วงแต่ละระดับความคิดเห็น โดยใช้อันตรภาคชั้น (Class Interval) เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2543)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วิจัยเชิงปริมาณ

1) ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี เพื่อเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 41 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 41 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 วิจัยเชิงคุณภาพ

1) ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี เพื่อเข้าสัมภาษณ์



2. ขอความร่วมมือในการวิจัย โดยให้ทางประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี คอยแนะนำสมาชิกที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน ด้วยตัวเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยประชากร (Mu) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 วิจัยเชิงคุณภาพ

จำแนกและจัดระบบเป็นการนำข้อมูลจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น และ นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความเชิงพรรณนา

6. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคือ เพศหญิง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 46-60 ปี มากที่สุดจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาคือ อายุมากกว่า 36-45 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ตามลำดับ และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมาคือ รายได้ 5,000 – 15,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง ทั้ง 9 ด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ	μ	S.D.	แปลผล
ด้านการผลิต	4.43	0.63	มากที่สุด
ด้านการตลาด	3.99	0.73	มาก
ด้านการบริหารจัดการและสมาชิก	4.33	0.75	มาก
ด้านการเงิน	3.32	0.72	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม	4.49	0.55	มากที่สุด
ด้านผู้นำ	4.66	0.52	มากที่สุด
ด้านแรงงาน	4.14	0.74	มาก



ปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการ บริหารจัดการ	μ	S.D.	แปลผล
ด้านปฏิสัมพันธ์ภายนอก	4.02	0.79	มาก
ด้านข้อมูลข่าวสาร	4.28	0.66	มาก
ภาพรวม	4.18	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอนอนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 9 ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 (S.D.= 0.52) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 (S.D.= 0.55) และน้อยที่สุดคือ ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 (S.D.= 0.72) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ด้านผู้นำ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ประธานกลุ่มสร้างให้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม โดยการรับฟังความคิดเห็น มีการประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับสมาชิกกลุ่มมีการดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่ม รวมถึงติดตามผลการดำเนินการของกลุ่ม ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

“โดยที่ประธานกลุ่มจะจัดประชุมเพื่อถามความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงการสอบถามเกี่ยวกับลายผ้า ว่าควรปรับปรุง แก้ไขตรงไหนอย่างไร พร้อมรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกในกลุ่ม และประธานกลุ่มจะมีการจัดสรรหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มว่าต้องทำอะไรบ้าง โดยการประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอธิบายวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการทำงานของกลุ่ม รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประธานกลุ่มจะสอบถาม

สมาชิกภายในกลุ่มอยู่เสมอเสมอเกี่ยวกับลายผ้าว่า ลายที่ทำขึ้นมาใหม่ประสบความสำเร็จไหม ขายได้ไหม มีลายไหนเหลือเยอะและขายไม่ได้สามารถนำมาฝากประธานกลุ่มขายได้ หากมีอุปสรรคระหว่างการทำงานหรือถ้ามีปัญหาประธานกลุ่มก็พร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหานั้นทันที” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, 2565)

2. ด้านการมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มมีการสร้างการมีส่วนร่วมในหลาย ๆ ด้านที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีการสร้างส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นภายในกลุ่ม

“หากสมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งเกิดปัญหาในระหว่างการทอผ้าหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการผลิตสินค้า สมาชิกในกลุ่มสามารถมาแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับประธานกลุ่ม หรือสมาชิกท่านอื่น ๆ ได้รับทราบข้อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ หลังจากนั้นก็ได้มีการช่วยกันแก้ไขปัญหา ให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน แต่ถ้าหากในกรณีที่หากหนอนไหมของสมาชิกมีปัญหา ประธานกลุ่มจะไปดูเบื้องต้นก่อน จากนั้นจะให้ทางศูนย์หม่อนไหมเข้ามาดูแลให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, 2565) “สมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม ใครคิดลายใหม่ได้ให้เสนอไปยังกลุ่ม โดยใช้หลักการประชาธิปไตย ยกมือเมื่อเห็นด้วย และไม่ยกมือเมื่อไม่เห็นด้วย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่



ไม่ขัดแย้งกันภายในกลุ่ม และภายหลังประธานกลุ่มนำมาพิจารณาเลือกฉายผ้าแล้ว หลังจากนั้นจึงนำไปแจ้งสมาชิกในกลุ่มอีกครั้ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 2565)

3. ด้านการเงิน จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารจัดการด้านการเงินของกลุ่มมีระบบการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย มีการควบคุมดูแลบัญชี มีระบบการออมของสมาชิกในกลุ่มเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มยังมีความต้องการเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

“ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ดูแลบัญชี จัดทำสมุดรายรับ-รายจ่าย เป็นสมุดกึ่งกลาง ของบัญชีธนาคาร ธกส. ผู้นำและสมาชิกภายในกลุ่มออกเงินกันเอง จ่ายปีละ 365 บาท ซึ่งคิดเป็นวันละ 1 บาท โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท ต่อเดือน และยังได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งศรี มาใช้จ่ายตามสมควร ใช้ในการบำรุงสถานที่ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมถึงอุปกรณ์ในการผลิตอีกด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 2565)

7. การอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม บ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหม บ้านหนองกุ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ด้านผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการเงิน โดยผู้นำเป็นคนที่กล้าคิดและตัดสินใจร่วมกับสมาชิกในกลุ่มผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง รองลงมาคือผู้นำเป็นคนที่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง และน้อยที่สุดคือผู้นำมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการกลุ่มเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้นำมีความเป็นภาวะผู้นำและมีจิตอาสาและมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมมาพัฒนาวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าร่วมประชุมอบรมและได้รับการยกย่องปราชญ์ด้านหม่อนไหม สาขาการอาชีพเลี้ยงไหมหัตถกรรม ประจำปี พ.ศ. 2563 และนำความรู้ที่ได้นั้น มาถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกอยู่เสมอ อีกทั้งยังให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำงานทุกอย่างกับสมาชิกอย่างเต็มที่ที่มีความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่สู่ที่ต่าง ๆ มีความรอบรู้ในด้านของการทำงาน และการดำเนินงานของวิสาหกิจมีการแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนารักษ์ ไทยเจียมอารี ย,โสภภาพร กล่ำสกุล,วิภาวณี เพื่อกบัวขาว (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะผู้นำแห่งความสำเร็จในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัย องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะผู้นำแห่งความสำเร็จในการจัดการวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย ความสามารถด้านการจัดการความเสี่ยง การแก้ปัญหา การคิดเชิงสร้างสรรค์การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การพัฒนาตนเอง การจัดการความรู้ การบริหารการตลาดการจัดการผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทุนทางสังคมและวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการเครือข่าย การจัดการการเงินและบัญชี และมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ ส่วนรูปแบบการพัฒนาผู้นำแห่งความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือ 1) การประเมินความต้องการของวิสาหกิจในการพัฒนาดตนเองก่อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แบบเชิงปฏิบัติการตามความต้องการ 2) จัดให้ผู้นำศึกษาดูงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้นำแห่งความสำเร็จ และ 3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจ และสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรพร วงษ์วาน (2563) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่



ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า แนวทางการบริหารด้านการผลิตต้องปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีคุณภาพ มีการสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นให้หลากหลาย ออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ แนวทางการบริหารด้านการตลาด เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากขึ้น โดยจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เป็นต้น แนวทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ปรับปรุงการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล การเงินการผลิต และการตลาดให้กิจกรรมกลุ่มมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางการบริหารด้านการเงิน มีการส่งเสริมให้สมาชิกหรือตัวแทนสมาชิกในแต่ละกลุ่มอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี รวมทั้งอกระเปาะเรื่องการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการส่งเสริมให้คนในพื้นที่ หรือเด็กในยุคนสมัยใหม่หันมาสนใจผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดไปยังคนรุ่นหลังต่อไป

1.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เช่น การจัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในการผลิตสินค้าและบริการตั้งแต่ขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องจนถึงการมีทักษะขั้นสูงในการต่อยอดเพื่อแข่งขัน

1.3 หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนควรเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในด้านของเงินทุน เครื่องมือในการผลิตที่มีความทันสมัย เพื่อที่จะได้นำมาออกแบบลายผ้าใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ

2. ควรศึกษาการแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจให้ประสบความสำเร็จและมีความเข้มแข็ง

9. บรรณานุกรม

ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2556). *สถิติพื้นฐาน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). *การจัดการและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน*. สงขลา : สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธนารักษ์ ไทยเจียมอารีย์, โสภภาพ กล่ำสกุล, วิภาวณี เผือกบัวขาว. (2563). *การพัฒนารูปแบบสมรรถนะผู้นำแห่งความสำเร็จในการจัดการวิสาหกิจชุมชน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

นิกร แก้ววิสัย. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเส้นไหมบ้านหนองกุ้ง ตำบลหนองกุ้งศรี

อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2565.

พชรพร วงษ์วาน. (2563). *แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัด*

เพชรบุรี. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.



- ภูตรา อาแล และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
 แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2561 – 2564. 2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2565 จาก
http://www.2014.udonthani.go.th/document_category.php?document_category_id=6.
- วิทยา จันทะวงศ์ศรี. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น.
- สุทธิพงษ์ จุลเจริญ. (2563). นโยบายข้อ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก. ฝ่ายติดตามและประเมินผล สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.



มาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน
(Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) Situation Management Measures of
relevant agencies in the coastal provinces of the Andaman Sea)

วัชรพงษ์ เกื้อวงศ์¹สิริมาภรณ์ จิตหลัง²

จักรพันธ์ สงวนทรัพย์³, ปานเทพ แซ่ซิ้น⁴

Sirimaporn Jitlang, Jakkaphan Sangunsup

Supaken muenlang Watcharapong Kuawong

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน และรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยแบบแบ่งกลุ่มและเจาะจง จำนวน 861 คน เครื่องมือการประเมินมีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ข้อมูลการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยภาพรวมและทุกมาตรการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการมาตรการ พบว่า มาตรการควบคุม ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการเยียวยาช่วยเหลือ และมาตรการป้องกัน ตามลำดับ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, E-mail: Wacharapong_k@hotmail.com

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, E-mail: S6210835243@pkru.ac.th

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, E-mail: S6210835304@pkru.ac.th

⁴ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, E-mail: S6210835125@pkru.ac.th



โดยข้อเสนอแนะควรปรับปรุงและกำหนดมาตรการช่วยเหลือ เยียวยาประชาชนเกี่ยวกับการมอสิ่งของการ
 บริจาคสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ควรสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการประกอบ
 อาชีพ ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึงทุกสาขาอาชีพ ควรมีมาตรการจัดการกับผู้ฝ่าฝืน
 ละเลยมาตรการต่าง ๆ อย่างเด็ดขาด

คำสำคัญ : มาตรการ การบริหาร สถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

Abstract

The purpose of this study was to assess the measures for the management of the coronavirus disease 2019 (COVID 19) situation of relevant agencies in the coastal areas of the Andaman Sea. and gathering opinions and suggestions for managing the situation of the Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) of relevant agencies in the Andaman coast area. A randomized sample of 861 people was selected by stratified and specific sampling method. The 5-level estimation scale is divided into 5 part. part 1 general information. Part 2 Information on the situation management of the corona virus 2019 (COVID 19) of relevant agencies in the coastal provinces of the Andaman Sea Part 3 Information on opinions and suggestions on the management of the situation of the corona virus 2019 (COVID 19). The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

Management of the Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) Situation of Related Agencies in the coastal provinces of the Andaman Sea Overall, all measures were at a high level when considering. According to each measure, it was found that control measures highest average followed by surveillance measures remedial measures, assistance, and preventive measures, respectively.

The suggestions should be improved and measures to help. Remedy the people about giving things, donating consumer items to the people thoroughly. should support the tool Equipment for [Occupational Should provide support and assistance to people thoroughly in all walks of life. There should be measures to deal with those who violate and neglect measures strictly.

Keywords: Measures, Management, Situation, Coronavirus Disease 2019 (COVID 19)

1. บทนำ



จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Sars-Cov2) ที่ก่อให้เกิดโรคปอดอักเสบ (Pneumonia) ตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2562 ที่พบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น (Wuhan) เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ (Hubei) ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาในวันที่ 30 มกราคม พุทธศักราช 2563 นายแพทย์ทีโดรส อัดฮานอม กีบรีเยซุส ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดในครั้งนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ทั้งนี้ในช่วงระยะแรกจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในทุกเจ็ดวัน โดยในช่วงต้นและกลางเดือนมกราคม พุทธศักราช 2563 เชื้อไวรัสโคโรนาเกิดการแพร่กระจายไปยังมณฑลอื่นๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนผ่านการโยกย้ายเดินทางของประชากรในช่วงเทศกาลตรุษจีน และเนื่องด้วยนครอู่ฮั่นเป็นศูนย์กลางการขนส่งภายในประเทศ จึงทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระจายไปทั่วทุกพื้นที่อย่างรวดเร็วในระยะเวลาสั้นๆ ต่อมาในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2563 องค์การอนามัยโลกรายงานว่าจากการที่มีผู้ป่วยรายใหม่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวนลดลง แต่กลับไปเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศอิตาลี อิหร่าน และประเทศเกาหลีใต้ ในวันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2563 ทางองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นี้เป็นโรคระบาดทั่ว (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2563 : ออนไลน์) ณ วันที่ 28 เมษายน พุทธศักราช 2563 ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยืนยันแล้วมากกว่า 3,064,830 คน และมียอดสะสมของจำนวนผู้เสียชีวิตอยู่ที่ 211,609 คน (กรมควบคุมโรค. 2563 : ออนไลน์)

สำหรับในประเทศไทยเราพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายแรกเป็นหญิงวัย 73 ปีชาวจังหวัดนครปฐม ซึ่งได้เดินทางไปท่องเที่ยวที่นครอู่ฮั่นตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม พุทธศักราช 2563 และเดินทางกลับถึงประเทศไทยในวันที่ 3 มกราคม พุทธศักราช 2563 จากนั้นเริ่มมีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยล้า ครั่นเนื้อครั่นตัว กินอาหารไม่ได้ ญาติจึงนำตัวส่งโรงพยาบาลนครปฐม หมอวินิจฉัยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (กรุงเทพฯ ธุรกิจ. 2563 : ออนไลน์) จนถึงปัจจุบันประเทศไทย ณ วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2565 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) สะสมจำนวน 2,458,691 คน ได้รับการรักษาจนหายป่วยจำนวน 811 คน และมียอดสะสมผู้เสียชีวิตอยู่ที่ 11,073 คน คงรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลจำนวน 4,199 คน (กรมควบคุมโรค. 2563 : ออนไลน์)

พื้นที่จังหวัดฝั่งอันดามันได้มีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เยอะพอสมควรทำให้เกิดการแพร่ระบาดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2563 การยกระดับมาตรการในการเฝ้าระวัง และควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดมาตรการเร่งด่วนในการป้องกัน

วิกฤตการณ์ จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนทุกแห่งดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมาตรการดังกล่าว แบ่งออกเป็น 2 มาตรการสำคัญ ประกอบด้วย 1) การป้องกันและสกัดกั้นการนำเข้าเข้าสู่ประเทศไทย 2) การยับยั้งการระบาดภายในประเทศกระทรวงสาธารณสุข สำหรับในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตมีการรายงานข่าวพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พุทธศักราช 2563 ที่ห้องประชุมคอซิมบี้ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต นายภัคพงศ์ ทวิพัฒน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต เป็นประธานเปิดศูนย์บัญชาการเหตุการณ์รับมือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 พร้อมแถลงสถานการณ์ตัวเลขผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้เข้าข่ายเฝ้า



ระวังและผู้สังเกตอาการ โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ทั้งนี้ได้มีการสรุปสถานการณ์ผู้ติดเชื้อในจังหวัดภูเก็ตที่พบแล้วจำนวน 5 คน โดยเป็นรายแรกชาวจีน อายุ 32 ปี นักท่องเที่ยวจากเมืองอู่ฮั่น รายที่ 2 เป็นชายชาวจีน 35 ปี เป็นนักท่องเที่ยวจากเมืองอู่ฮั่น ส่วนรายที่ 3-5 เป็นครอบครัวนักท่องเที่ยวจากประเทศเดนมาร์ก พ่อ แม่ และลูกอายุ 7 ปี (BBC.NEWS 2563 : ออนไลน์) หลังจากนั้นก็เริ่มพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มมากขึ้นจนต้องมีการประกาศมาตรการปิดจังหวัด ปิดกิจการ และสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง รวมทั้งปิดเส้นทางการสัญจรทุกเส้นทางที่จะเข้า-ออกจังหวัดภูเก็ต จนกระทั่งถึงการสั่งให้ทุกภาคส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในจังหวัดภูเก็ตหยุดทำการเป็นระยะเวลา 14 วัน รวมทั้งปิดการสัญจร ห้ามเดินทางข้ามพื้นที่ระหว่างตำบลเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับผลกระทบ โดยภาครัฐมีความจำเป็นที่จะให้ประชาชนต้องกักตัวอยู่ที่บ้านเพื่อหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ณ วันที่ 15 มิถุนายน พุทธศักราช 2563 มีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 227 คน และมีผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 2 คน (ฐานเศรษฐกิจ. 2563 : ออนไลน์)

สำหรับจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่พบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวนน้อยแต่มีประชาชนที่อยู่ในพื้นที่สูงเสี่ยงได้เดินทางกลับเข้ามาในภูมิลำเนาจังหวัดพังงาเป็นจำนวนมาก ทำให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการปิดสถานประกอบการ ร้านค้าสะดวกซื้อ ร้านเสริมสวย และตลาดนัด เป็นต้น เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของประชาชนในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยขอความร่วมมือให้ประชาชนพักอาศัยดำเนินกิจวัตรประจำวันเฉพาะในพื้นที่ของตนเองเท่านั้น ณ วันที่ 15 มิถุนายน พุทธศักราช 2563 จังหวัดพังงายืนยันผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 55 คน และมีผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 1 คน สำหรับจังหวัดกระบี่ก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งของพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีผู้ติดเชื้อยืนยัน จำนวน 20 คนแต่ไม่มีผู้เสียชีวิต (ฐานเศรษฐกิจ. 2563 : ออนไลน์)

ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยและป้องกันไม่ให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันต้องเป็นพื้นที่กลุ่มเสี่ยงในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและส่วนท้องถิ่นได้มีการประสานความร่วมมือและจัดตั้งทีมงานคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่บริหารสถานการณ์โควิด19 ในพื้นที่จังหวัดของตนเอง เพื่อทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการ 1) การเฝ้าระวัง 2) การป้องกัน 3) การควบคุม 4) การเยียวยาช่วยเหลือ พร้อมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตลอดจนให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในพื้นที่โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันรับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบ การรายงานเกี่ยวกับมาตรการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตลอดจนการเฝ้าระวัง การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในที่สาธารณะ ร้านค้า รวมถึงตลาด ตลาดสด ตลาดนัด และในสถานที่ต่างๆ ที่จำเป็นของประชาชนในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัย มีความสนใจในการติดตามและประเมินมาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อเป็น



ข้อมูลสารสนเทศให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

2.2 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

3. ประโยชน์ของการวิจัย

บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบุคคลที่สนใจสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินในครั้งนี้ไปใช้กำหนดปรับปรุง มาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินงานครั้งนี้เป็นการประเมินมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วยมาตรการ การเฝ้าระวัง การป้องกัน การควบคุม และการเยียวยา ช่วยเหลือ

ขอบเขตประชากร

การดำเนินงานครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการประเมินประชากรทั้งหมดของพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน 1,030,883 คน ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 345,067 คน จังหวัดพังงา จำนวน 253,112 คน และจังหวัดกระบี่ จำนวน 432,704 คน รวมทั้งหมด 861 คน

ขอบเขตพื้นที่และระยะเวลา

การดำเนินงานครั้งนี้ คณะทำงานได้กำหนดขอบเขตการประเมิน ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ ทั้งนี้ได้ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง เดือนมิถุนายน 2565

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือประชาชนในพื้นที่

ตัวแปรตาม การบริหารสถานการณ์โควิด 19 ประกอบไปด้วย มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการควบคุม มาตรการป้องกัน มาตรการเยียวยา ช่วยเหลือ



5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 695 คน จังหวัดพังงา จำนวน 95 คน และจังหวัดกระบี่ จำนวน 71 คน รวมทั้งหมด จำนวน 861 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มตามแนวของลิเคิร์ต (Likert Scale) และแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า บทความ แนวคิด ทฤษฎี มาตรการต่างๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ในประเด็นเกี่ยวกับ มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการป้องกัน มาตรการควบคุม และมาตรการช่วยเหลือ เยียวยา ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบรายการตรวจสอบ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบประเมินเกี่ยวกับแสดงความคิดเห็นของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert Scale) อ้างจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 82 – 83) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับพอใช้
- 1 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง

ตอนที่ 3 แบบประเมินเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในมาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน มีลักษณะเป็นแบบประเมินปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมิน ได้ดำเนินการ ดังนี้

คณะทำงานได้จัดทำแบบประเมินโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประยุกต์สร้างแบบประเมิน และให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นผู้ทำการตอบแบบประเมิน และส่งคำตอบกลับมาให้คณะทำงานผ่านระบบดังกล่าว ในช่วงวันที่ 20 พฤษภาคม ถึง 10 มิถุนายน พุทธศักราช 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อคณะทำงานได้รับคำตอบจากแบบประเมินทั้งหมดก็นำมาตรวจสอบและคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าทางสถิติ ดังนี้



1. หาค่าร้อยละ (Percentage) จากแบบประเมิน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลจากแบบประเมิน ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นในมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบประเมิน ตอนที่ 2 ข้อมูลการประเมินการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสต์ (Best. 1977 : 174) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง

3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การกระจายของข้อมูลในภาพรวม มาตรการ และรายประเด็น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คณะทำงานใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mathematic Mean : \bar{X})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD.)

6. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ปรากฏ ดังนี้

จากผลการศึกษามาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ครั้งนี้ จำนวน 861 คน จำแนกเป็น เพศชายจำนวน 399 คน คิดเป็นร้อยละ 46.35 และเพศหญิงจำนวน 462 คน คิดเป็นร้อยละ 53.65

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ใน ช่วงอายุ 15 – 25 ปี จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 40.65 รองลงมา ได้แก่ อายุ 26 – 35 ปี จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 32.17 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ 56 ปีขึ้นไปจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 2.32

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ รับจ้าง จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 35.66 รองลงมา ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ เกษตรกร จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ 9,000 – 15,000 บาท จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 46.23 รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ 15,001 –



25,000 บาท จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 24.74 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 80 คนคิดเป็น ร้อยละ 9.29

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ปรากฏ ดังนี้

มาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ทั้งโดยภาพรวมและทุกมาตรการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายมาตรการ พบว่า มาตรการควบคุม ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการเยียวยา ช่วยเหลือ และมาตรการป้องกัน ตามลำดับ

มาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน มาตรการเฝ้าระวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละมาตรการ พบว่า การปฏิบัติตนตามมาตรการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 อยู่ในระดับมาก และการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโควิด-19 และการสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการเฝ้าระวังของภาคส่วนต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

มาตรการป้องกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละมาตรการ พบว่า การนำเสนอรายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ประจำวัน ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติตนของบุคคล ในพื้นที่ตามมาตรการป้องกันที่หน่วยงานต่างๆ กำหนด และการละเว้นการพบปะสังสรรค์หรือเดินทางไปในสถานที่แออัดของคนในครอบครัว อยู่ในระดับมาก และการจำกัดพื้นที่สำหรับบุคคล ที่มาจากสถานที่เสี่ยงภายในชุมชน ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

มาตรการควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละมาตรการ พบว่า การกำหนดมาตรการให้ใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พัก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีจุดคัดกรองหรือด่านตรวจโรคก่อนเข้าไปในพื้นที่ควบคุม อยู่ในระดับมาก และการมอบหมายให้คนในพื้นที่ช่วยกันสอดส่องดูแลซึ่งกันและกันในชุมชน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

มาตรการเยียวยา ช่วยเหลือ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละมาตรการ พบว่า การจัดให้มีผู้ปันสุข/ผู้แบ่งปันเป็นการแสดงถึงความรักความสามัคคีของประชาชน ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการเยียวยาช่วยเหลือประชาชน และการเยียวยา ช่วยเหลือประชาชนส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และการดูแลช่วยเหลือประชาชน ของภาครัฐและหน่วยงานในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7. การอภิปรายผล

มาตรการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน คณะผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

มาตรการเฝ้าระวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูติมา เนาวิโนทอง (2545 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเมื่อป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบทางเดินหายใจของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง



กับผลการวิจัยของ วิรุทธิ์ วิษัยนต์ (2558 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ระดับความรู้และทัศนคติต่อการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ตำบลลี อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์เทพ เกตุไสว (2544 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เหตุผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้ประพฤติกติและปฏิบัติตน รวมทั้งตั้งเตือนให้คนในครอบครัวได้ดำเนินตามมาตรการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเข้มงวด หรือน่าจะเป็นเพราะว่ามีบุคคลได้มาบอกกล่าวและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับประชาชนได้นำไปปฏิบัติอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และน่าจะเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ได้สนับสนุนให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามมาตรการเฝ้าระวังของภาคส่วนต่างๆ ตามที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและจริงจังอย่างต่อเนื่อง

มาตรการป้องกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักวิจัยแอมแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2552 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ “ไข้หวัด 2009” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐริญา จำราช (2547 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวาวัน คำบันลือ (2546 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลในภาคกลาง สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันได้นำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เข้มงวดจริงจัง รวมทั้งการตั้งด่านตรวจเพื่อคัดกรองบุคคลที่เข้าหรือออกในพื้นที่ หรือน่าจะเป็นเพราะว่าประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีต่อการใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นอย่างดีตามมาตรการที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่แจ้งให้ทราบและปฏิบัติตาม เช่น การกินร้อน ช้อนกลาง ห่างกัน และการสวมหน้ากากอนามัย และน่าจะเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการละเว้นการพบปะสังสรรค์หรือเดินทางไปในสถานที่แออัด เพื่อลดการเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการแพร่กระจายอย่างเคร่งครัด

มาตรการควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิวลี รัตนปัญญา (2560 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการระบาดของโรคไข้เลือดออกในอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นกตล กรรณิกา และคณะ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ประเมินเรื่อง การประเมินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ เสียมทอง (2553 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาหยาเสฟติด อำเภอกอสม์พินคร จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง



ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้ดำเนินการกำหนดมาตรการให้ใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พักและมีการจัดให้มีจุดคัดกรองหรือด่านตรวจโรคก่อนเข้าไปในพื้นที่ควบคุม ซึ่งประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทำให้ง่ายต่อการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) หรือน่าจะเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมโรคได้รับความร่วมมือจากภาคส่วน ร้านค้า ประชาชนในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้ลดจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ได้ และน่าจะเป็นเพราะว่าการกำหนดมาตรการควบคุมสถานที่บริการห้างสรรพสินค้าหรือสถานที่คนแออัดทำให้ลดการกระจุกตัวและการรวมตัวกันของประชาชน ที่อาจจะมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

มาตรการเยียวยา ช่วยเหลือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยาดี ลิขุรพงศ์ (2552 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญญรัตน์ นามเมือง (2552: บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการป้องกันและควบคุมปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชีพร ธิ้วเหล็ก (2554 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการควบคุมและการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันได้เข้ามาดูแลช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) อย่างทั่วถึง หรือน่าจะเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับอาหารการกิน ความเป็นอยู่ และการสนับสนุนช่วยเหลือทางการเงินให้กับประชาชนที่ถูกเลิกจ้างงานหรือไม่สามารถประกอบอาชีพปกติได้ตามมาตรการเยียวยาช่วยเหลือที่ภาครัฐกำหนด และน่าจะเป็นเพราะว่ามีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีตู้ปันสุข/ตู้แบ่งปัน ช่วยเหลือคนในชุมชนด้วยการให้คนที่กำลังช่วยเหลือร่วมแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ให้ผู้ที่ได้รับความเดือนร้อนพอจะบรรเทาและผ่านวิกฤตจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ไปด้วยกัน

ผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้กับประชาชนที่เดือนร้อนเพื่อการประกอบอาชีพเสริมหรือสร้างรายได้ในช่วงสถานการณ์โควิด หรือน่าจะเป็นประโยชน์ถ้าหากว่าได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการเยียวยาช่วยเหลือทางการเงินให้กับประชาชนที่ถูกเลิกจ้างงานหรือคนที่ไม่สามารถประกอบอาชีพปกติได้เกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการอย่างชัดเจนทั่วถึง และน่าจะเป็นประโยชน์ ถ้าหากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีการช่วยเหลือ การมอบสิ่งของเครื่องบริโภคให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือนร้อนโดยสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง



8. ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการบริหารสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด 2019 (COVID 19) ดังนี้

1. ควรปรับปรุงและกำหนดมาตรการช่วยเหลือ เยียวยาประชาชนเกี่ยวกับการมอบสิ่งของ การบริจาควัตถุของ เครื่องอุปโภคบริโภคให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง
2. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดมีสถานที่ให้ล้างมือและเครื่องมือวัดอุณหภูมิก่อนเข้าพื้นที่ชุมชนหรือสถานที่ต่างๆ ทุกครั้ง
3. ควรสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการประกอบอาชีพในพื้นที่
4. ควรจัดให้มีตู้ปันสุข ซึ่งเป็นการแสดงความรักความสามัคคีของประชาชนให้เพียงพอต่อความต้องการตามจำนวนของประชาชนในพื้นที่
5. ควรให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านวัดอุณหภูมิตามครัวเรือนในพื้นที่เพื่อการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)
6. ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการเยียวยา ช่วยเหลือประชาชนในช่วงโควิดระบาดอย่างต่อเนื่อง
7. ควรให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควบคุมการเข้าออกพื้นที่ตามเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด
8. ควรลดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขบริโภคทุกครัวเรือน
9. ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึงทุกสาขาอาชีพ
10. ควรมีมาตรการจัดการกับผู้ฝ่าฝืนละเลยมาตรการต่างๆ อย่างเด็ดขาด

9. บรรณานุกรม

- กติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต
- เกษม จันทร์แก้ว. (2540). *โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2551). *การเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพการป้องกันโรคไข้หวัดนกของประชาชนตำบลพิกุล อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *สถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 (โควิด) สืบค้น* เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.mdes.go.th/home>
- จักรกริช หมอบประกอบ. (2547). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารในศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉันทพิชญา โปธิสาจันทร์. (2551). *การรับรู้ข่าวสารโรคไข้หวัดนกและการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพ จังหวัดอุทัยธานี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก http://rir.nrct.go.th/rir/?page=researcher&author_code=5545
- เขาวินโย. (2553). *การประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัฐธิญา จ่าราช. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย



- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชุติมา เนาวิโนทอง. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเมื่อป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบทางเดินหายใจ ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดำรงวัฒนา. (2545). *ทฤษฎีองค์การ*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2535). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). *การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิวาวัน คำบรรลือ. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยในภาคกลาง สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *องค์การและการบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2542). *การบริหารงานบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2546). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง
- ธีระพันธ์ ภูเหล็ก. (2553). *ผลกระทบของมาตรการควบคุมโรคใช้หวัดนกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจฟาร์มเพาะเลี้ยงนกสวยงามในเขตกรุงเทพและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management)*. กรุงเทพฯ: เซ็นต์ทริลเอ็กเพรส.
- นรินทร์ชัย ชัยพรหมเขียว. (2560). *มาตรการในการควบคุมและป้องกันภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ กรณีศึกษา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด่านพรมแดนแม่สอด จังหวัดตาก ประเทศไทย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2563 เข้าถึงได้จาก https://www.ph.mahidol.ac.th/phad/research/2560/204Narinthip%20Chaiprom_khieo.pdf
- นิภา มนูญปิฎ. (2558). *การวิจัยทางสุขศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2534). *พฤติกรรมศาสตร์พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิมลจรรยา นามวัฒน์. (2544). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์เจอร์นัล.



การศึกษาแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

Public Service Motivation of Students in Phitsanulok Province

มานิตา เรืองนุ้ย¹ สาธิตา สมานใจ² สุนันทา ส่องแสง³
อวัชรา แก้วเงา⁴ และภัทรพิมพ์ ทองวัน⁵

Manita Ruangnui Sathita Samanjai Sunanta Songsang
Awatchara Kaewngao Phatrapim Thongwan

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก และเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 396 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีแรงจูงใจในการบริการสาธารณะในภาพรวมระดับสูง ($\bar{x}=3.95$) นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ พบว่านักศึกษาที่ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลให้แรงจูงใจในการบริการสาธารณะต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, การบริการสาธารณะ, จิตสำนึกสาธารณะ

Abstract

This purposes of study was to study the public service motivation level of students in Phitsanulok province. The quantitative survey research method was used with questionnaires as the tools of data collecting from a sample group of 396 students in Phitsanulok province. The statistics used were percentage, mean, standard deviation t-test and one way ANOVA. The findings showed that students in Phitsanulok province possess the high public service motivation. In addition, the comparison between individual factor with public service motivation showed that different, result in different incentives for public service motivation with statistical significance.

Keyword : Motivation, Public Service, Public Consciousness

¹ นักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email:manita.r@psru.ac.th

² นักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email:sathita.sa@psru.ac.th

³ นักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email:sunanta.so@psru.ac.th

⁴ นักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email:awatchara.k@psru.ac.th

⁵ อาจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email: sengsenpim@hotmail.com



1. บทนำ

สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในด้านต่าง ๆ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยจึงไม่สามารถกระทำได้ตามอำเภอใจ ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมหรือไม่ โดยการใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคลในระบอบประชาธิปไตยจึงควรอยู่บนพื้นฐานของความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมไปในเวลาเดียวกัน (นพดล ปรารงค์ทอง, 2557) ในฐานะที่มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมและเป็นพลังขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม รวมถึงการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่หมายถึงรวมการเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมท่ามกลางกระแสของโลกาภิวัตน์ สะท้อนอิทธิพลของเทคโนโลยีและการสื่อสารระหว่างมนุษย์ที่จะนำไปสู่ทั้งการพัฒนาและความเสื่อมโทรมจนอาจกลายเป็นปัญหาสังคม ขณะที่สังคมก้าวหน้าที่คู่กับค่านิยมของคนแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างออกไป โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ในระดับอุดมศึกษาที่จะต้องออกสู่การทำงานและมีบทบาทสำคัญในการเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมในทุกด้าน ขณะที่สังคมเผชิญปัญหาความเสื่อมด้านคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังเรื่องของจิตสาธารณะ (public mind) และสำนึกพลเมือง (civil mind) จึงมีส่วนในการนำมาพัฒนาสังคมได้

จิตสาธารณะกับสำนึกพลเมือง มีความหมายใกล้เคียงกันและทับซ้อนกันอยู่ ดังที่ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) ได้อธิบายหลักทั่วไปของการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยไว้ในเอกสารเผยแพร่ของรัฐสภาไทยว่า พลเมืองในระบบประชาธิปไตยจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญหลายด้าน หนึ่งในนั้นก็คือการรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม สังคมหรือประเทศชาติไม่ได้ดีขึ้นหรือแย่ลงโดยตัวเอง หากสังคมจะดีขึ้นได้ด้วยการกระทำของคนในสังคมและแย่งลงไปก็เพราะการกระทำของคนในสังคม ซึ่งเห็นได้จากปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเกิดจากการที่คนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ การสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมโดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องบ่มเพาะให้เป็นประชากรวัยแรงงานที่มีคุณค่าและทำประโยชน์แก่สังคม ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและมองตนเองเชื่อมโยงกับสังคมเห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นั้น โดยเริ่มต้นที่ตัวเองหรือร่วมแก้ปัญหาโดยไม่ก่อปัญหาและลงมือทำด้วยตนเองไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องคนอื่นหรือเรียกร้องแต่รัฐบาลให้แก้ปัญหาแล้วตนเองก็ก่อปัญหานั้นต่อ คำอธิบายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องจิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย สำหรับการสร้างจิตสาธารณะสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นการกระทำด้วยตนเองและการกระทำโดยมีบทบาทช่วยสังคมเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และร่วมแก้ไขปัญหาสาธารณะ สะท้อนความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม (รัชเกล้า กองแก้ว, 2559)

ปัจจุบันประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมเกิดการแข่งขันที่สูงเกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งกระทำการที่มีประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงทำให้จิตสำนึกสาธารณะที่มีต่อส่วนรวมลดน้อยลง ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันหลักในการผลิตบุคลากรขึ้นต้นก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งสถาบันมีหน้าที่หลักในการบ่มเพาะและพัฒนาให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตระหนักถึงจิตสำนึกสาธารณะเพื่อให้สามารถออกสู่สังคมเพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวมีผลให้การผลิตนักศึกษาที่มีคุณภาพจนเกิดเป็นพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยทั่วโลก เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาที่จะออกไปสู่การรับใช้สังคมอันจะส่งผลต่อความเจริญของ



ชาติ (ภัทรพร ตำนานินทร์, 2561) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพจิตใจในระยะยาวที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสังคมต่อไป จิตสาธารณะจึงเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในเรื่องของการพร้อมจะอุทิศตนทำคุณประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือแม้แต่การบริการสาธารณะ อันเป็นกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดขึ้นของคนในสังคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของมนุษย์ การบริการสาธารณะจึงมีความสัมพันธ์ทางการเมืองด้วย

โดยในปัจจุบันสังคมเสื่อมโทรมลงในด้านคุณธรรมและจริยธรรม การปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรเกิดขึ้นและส่งเสริมให้มากขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแก่สังคม (กุลทิพย์ ศาสตรารุจิ, 2551) เพราะนักศึกษาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในการพัฒนาสังคมและเป็นตัวขับเคลื่อนความเจริญของประเทศ ซึ่งในทางวิชาการมีการศึกษาเครื่องมือที่ใช้เพื่อวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ โดยเริ่มแรกมีการศึกษาแบบมาตรวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของเพอร์รี่ (Perry, 1996) ได้เป็นผู้ที่ปรับปรุงเครื่องมือแบบวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะภายหลัง ซึ่งในบริบทของประเทศไทยได้มีนักวิชาการที่ศึกษาถึงเครื่องมือแบบวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของเพอร์รี่ โดย วิภาพรณ ตระกูลสันติรัตน์ (วิภาพรณ, 2557) ที่ได้แปลเครื่องมือของเพอร์รี่ที่ถูกปรับปรุง โดย คามิลเลอร์ (Camilleri, 2007) ออกเป็น 4 ด้าน 24 ข้อ ดังต่อไปนี้ (1.) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (attraction to public policy making) (2.) การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี (commitment to the public interest/civic duty) (3.) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (compassion) (4.) การเสียสละตนเอง (self-sacrifice) ซึ่งศึกษาโดยมีเป็นผู้ปรับปรุงเครื่องมือแบบวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะและ วิภาพรณ ตระกูลสันติรัตน์ เป็นผู้แปลเครื่องมือแบบวัดแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ ทั้งนี้ในการส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สถาบันการศึกษาต้องช่วยให้เกิดการเรียนรู้และจัดเนื้อหา หลักสูตร การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับช่วงวัยที่สะท้อนความสำนึกในจิตสาธารณะและความเป็นพลเมืองไปพร้อมกัน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญ เพราะนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วจะออกสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในปัจจุบัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และด้านการเสียสละตนเอง และศึกษาถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาที่อาจเป็นปัจจัยสำคัญต่อแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ นำไปสู่การส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ นักศึกษาจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและมีจิตสาธารณะต่อสังคมซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษา และเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ประโยชน์ของงานวิจัย

3.1 ทราบถึงระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก



3.2 สามารถนำผลการศึกษาเสนอสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ในการพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนากิจกรรมที่จะส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

4. สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่มีเพศ ชั้นปีการศึกษา สายการศึกษา และระดับผลการเรียนต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ด้านที่2 การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี ด้านที่3 ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านที่ 4 การเสียสละตนเองของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษา คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3,883 คน

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 33,883 คน (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2564) และกลุ่มตัวอย่างคำนวณด้วยสูตร Taro Yamane ได้จำนวน 396 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เรื่องแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา สายการศึกษา และระดับผลการเรียน ส่วนที่สอง คำถามเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่พัฒนาตามแนวคิดของ เพอร์รี่ (Perry, 1996) จำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็น (1) ด้านความสนใจในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (attraction to public policy making) จำนวน 3 ข้อ (2) ด้านการตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี (Commitment to the public interest/civic duty) จำนวน 5 ข้อ (3) ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (compassion) จำนวน 8 ข้อ (4) ด้านการเสียสละอุทิศตน (self-sacrifice) จำนวน 8 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ความเที่ยงตรง (Validity) มีการเขียนข้อความโดยคำนึงถึงหลักตรรกวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากที่สุด และนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบข้อความที่สร้างว่ามีความสอดคล้องหรือเหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการจะวัดมากน้อยเพียงใด จำนวน 3 ท่าน แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content validity test) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item -Objective Congruence) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่า ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 3) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability Test) ทดลองนำแบบสอบถามกับกลุ่มที่มี



ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ค่าความสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบราค (Cronbach method or alpha coefficient) เท่ากับ 0.788

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามแบบออนไลน์ โดยทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของ Google Form โดยการให้ผู้ตอบแบบสอบถามสแกน QR Code ตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS)

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

(1) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อแจกแจงข้อมูลปัจจัยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(2) การทดสอบความแตกต่างด้วยการแจกแจงค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง

7. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากร คือ นักศึกษาในอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 33,883 คน และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Taro Yamane (ณัฐวุฒิ, 2564) ได้จำนวน 396 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

7.1 ประเด็นการศึกษาระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน(396)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	161	40.70
	หญิง	235	59.30
2. ชั้นปีการศึกษา	ชั้นปีที่ 1	63	15.90
	ชั้นปีที่ 2	103	26.00
	ชั้นปีที่ 3	170	42.90
	ชั้นปีที่ 4	60	15.20
3. สายการศึกษา	สายวิทยาศาสตร์	28	7.10
	สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	76	19.20
	สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ	74	18.70
	สายบริหาร	50	12.60
	สายภาษาศาสตร์	36	9.10
	สายสังคม	88	22.20
	สายทางการศึกษา	44	11.10
สายวิทยาศาสตร์	28	7.10	



คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(396)	ร้อยละ
4. ระดับผลการเรียน	ต่ำกว่าเท่ากับ 2.00	41.40
	2.01-3.00	40.70
	3.01-3.50	17.90
	3.51 ขึ้นไป	0

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.7 โดยมีสัดส่วนของชั้นปีการศึกษา ในชั้นปีที่ 3 มีสัดส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.0 และชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.9 และ 15.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในสายสังคมคิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สายวิทยาศาสตร์สุขภาพคิดเป็นร้อยละ 19.2 และ 18.7ตามลำดับ สำหรับสายการศึกษาอื่นๆ ใกล้เคียงกัน และระดับผลการเรียนส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมา 2.01-3.00 คิดเป็นร้อยละ 40.7 และ 3.01-3.50 คิดเป็นร้อยละ 17.9

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาในภาพรวม

มิติแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ	3.83	1.119	สูง
2.ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี	4.16	0.576	สูง
3.ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	3.83	0.512	สูง
4.ด้านการเสียสละตนเอง	3.99	0.578	สูง
รวม	3.95	0.485	สูง

จากตารางที่2 พบว่านักศึกษามีแรงจูงใจในการบริการสาธารณะในระดับสูง ($\bar{x}=3.95$, S.D=0.485) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาที่มีระดับสูงที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี ($\bar{x}=4.16$, S.D=0.576) รองลงมาคือด้านการเสียสละตนเอง ($\bar{x}=3.99$, S.D=0.578) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ($\bar{x}=3.83$, S.D=1.119) และ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ($\bar{x}=3.83$, S.D=0.512)

7.2 ประเด็นการเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ ของนักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลโดยกำหนดตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา สายการศึกษา ผลการเรียน ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษา



ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะกับเพศของนักศึกษา

เพศ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t	sig
ชาย	161	4.0188	0.50	2.069	0.03*
หญิง	235	3.9165	0.47		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะกับชั้นปีการศึกษาของนักศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	Df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3	6.064	2.021	9.107	0.000*
ภายในกลุ่ม	393	87.010	0.222		
รวม	396	93.075			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษากับชั้นปีการศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะกับสายการศึกษาของนักศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	Df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	6	9.390	1.565	7.275	0.000*
ภายในกลุ่ม	390	83.685	0.215		
รวม	396	93.075			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 5 ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษากับสายการศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะกับระดับผลการเรียนของนักศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	Df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2	1.527	0.764	3.278	0.039*
ภายในกลุ่ม	394	91.547	0.233		
รวม	396	93.075			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษากับระดับผลการเรียน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้



ตารางที่ 7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
(1) นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่มีเพศต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
(2) นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่มีชั้นปีการศึกษาต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
(3) นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่มีสายการศึกษาต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
(4) นักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

8. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

8.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่ศึกษาในสายสังคม ซึ่งระดับผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.20

8.2 ผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาพบว่านักศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกมีแรงจูงใจในการบริการสาธารณะในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ระดับพบว่าแรงจูงใจด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดีอยู่ในระดับสูง แรงจูงใจด้านการเสียสละตนเองอยู่ในระดับสูง แรงจูงใจด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอยู่ในระดับสูง และแรงจูงใจด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของชวนพิศ เงินฉลาด (2562) ที่ได้วิจัยเรื่องแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ กรณีศึกษาศูนย์อุดมวิทย์วิทยาภาคใต้ ที่ได้พบว่าแรงจูงใจในการบริการสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ/การตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองที่ดี (commitment to the public interest/civic duty) ด้านการเสียสละตนเอง (self-sacrifice) ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (compassion) และด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (attraction to public policymaking) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่สูงส่งเสริมให้เห็นถึงด้านดีๆในด้านต่างๆ (ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล การช่วยเหลือผู้อื่น และพฤติกรรมความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน) ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนโดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

8.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาที่มีคุณลักษณะของบุคคลแตกต่างกัน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในเรื่อง ชั้นปีการศึกษา สายการศึกษา และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องเพศ ผลการเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการศึกษานี้ทำให้เห็นว่าระดับอุดมศึกษามีการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แต่การรับรู้และการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาอาจมีความแตกต่างกันตามระดับชั้นปี สายการศึกษา และผลการเรียน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ วิภาพรรณ ตระกูลสันติรัตน์ และคณะ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การวิจัยแรงจูงใจในการบริการสาธารณะของนักศึกษาไทย : กรณีศึกษานักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี



ที่พบว่า เพศ คณะ/สาขาที่ศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชวนพิศ เงินฉลาด (2562) ได้พบว่าคณะ/สาขาวิชา/สายการศึกษาที่นักศึกษาเรียนแตกต่างกันจะมีผลต่อแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่แตกต่างกัน ย่อมตีความได้ว่าความแตกต่างทางปัจจัยประชากรศาสตร์หรือปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ ทำให้การจัดกิจกรรมและการพัฒนาแนวทางส่งเสริมให้ตระหนักถึงจิตสาธารณะของนักศึกษาที่แตกต่างทั้งในเรื่องของเพศ ชั้นปีที่กำลังสาขาวิชาหรือสายการศึกษา และรวมถึงระดับผลการเรียน โดยอาจต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตร อาทิ โครงการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะร่วมกับชุมชนหรือร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่ต้องปลูกฝังก่อนจะออกไปสู่ตลาดแรงงาน และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมต่อไป

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผลการศึกษา สถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมในเรื่องของแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ เพื่อ เสริมสร้างให้นักศึกษาให้ความสำคัญการบริการสาธารณะในด้านต่างๆ อาทิเช่นความสนใจในด้านการเมือง ความอยากมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การรู้หน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งการเป็นคนดีไม่ได้หมายความว่า จะเป็นพลเมืองที่ดี การสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาให้เห็นความสำคัญในด้านของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความเสียสละ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะและยกระดับจิตใจให้มีคุณภาพสูงขึ้น

9.1.2 สถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดแนวนโยบายในเรื่องของหน้าที่พลเมืองที่ดี เพื่อเสริมสร้างความตระหนักต่อหน้าที่พลเมืองและเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ การคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเป็นการพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ และศึกษาเปรียบเทียบระดับประเทศร่วมด้วย เพื่อตอบคำถามในมิติระดับแรงจูงใจในการบริการสาธารณะที่เหมาะสมกับกลุ่มประชากรในช่วงวัยแรงงานตอนต้นที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาตระหนักความแตกต่างของผู้เรียนในแต่ละประเภทเพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการจัดแนวทางพัฒนากิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน

10. บรรณานุกรม

- กุลทิพย์ ศาสตรระจฤติ. (2551). การถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารของกลุ่มเยาวชนในจิตสำนึกสาธารณะ. รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยชุดการสื่อสารจิตสำนึกจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชวนพิศ เงินฉลาด. (2562). แรงจูงใจในการบริการสาธารณะกรณีศึกษาศูนย์อู่ศูนย์นิคมวิทยาภาคใต้. วิทยานิพนธ์ รป.บ. ,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ณัฐวุฒิ ทองคำสมบัติ. (2564). Taro Yamanekarกำหนดกลุ่มจำนวนประชากรสำหรับการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.uxresearchlab.com/2021/09/20/taro-yamane>.



- นพดล ปรารค์ทอง. (2557). จิตสาธารณะและสำนึกพลเมืองในเรื่องสั้นสะท้อนจิตวิญญาณประชาธิปไตย. วารสารอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 36(1), 97-118.
- วิภาพรรณ ตระกูลสันติรัตน์ และธนากร มูลพงศ์. (2557). การวิจัยแรงจูงใจในการบริการสาธารณสุขของนักศึกษาไทยกรณีศึกษานักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ภัทรพร ต่านธานินทร์. (9 ตุลาคม 2561). มหาลัยเพื่อสังคม University Engagement. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2565, จาก <http://pr.swu.ac.th/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- รัชเกล้า กองแก้ว. (2560). ความเป็นพลเมืองไทย: แนวคิดพื้นฐานในการขับเคลื่อนสังคม. วิทยานิพนธ์, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, กรุงเทพมหานคร.
- Camilleri, E. (2007). Antecedents affecting public service motivation. *Personnel Review*, 36(3), 356-377.
- Perry, J. L. (1996). Measuring public service motivation: An assessment of construct reliability and validity. *Journal of public administration research and theory*, 6(1), 5-22.

